

PEDAGÓGUSOK

LAPJA

LXVII. ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2011. ÁPRILIS 10.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

4.

ÉRTJÜK EGYMÁST?

Jó nap volt az életre április 9.! Ezen a napon Budapesten ötvenezer szervezett európai munkavállaló megmutatta a szakszervezet erejét! Csak úgy kavargott a sok piros, fehér, sárga, zöld, kék, lila öltözék, amikor az európai szakszervezeti tömörülések különböző színű egyenruhájukban végigvonultak az Andrássy úton a Hősök terétől az Oktogonig. A transzparenszeket, a zászlókat lobogtatta a szél, a színes lufikon ragyogott az áprilisi nap. Jó nap volt az életre.

Az Andrássy úton vonulók mind egyet akartak: nemet mondani a további megszorításokra! Ezt követelték a Gödöllőn üléselő uniós pénzügyminiszterektől, döntéshozóktól, ezt üzenték minden hatalomnak. Ezért jöttek Budapestre.

A hat magyar szakszervezeti konföderáció egyértelműen nyilvánvalóvá tette, nem csak szolidaritásból csatlakozott az Európai Szakszervezeti Szövetség által szervezett demonstrációhoz. Azért is az utcára hívta a tagjait, mert a magyar politikusok számára világossá kívánta tenni, a szakszervezetek tiltakoznak a magyar munkavállalókat hátrányosan érintő döntéssorozatok miatt. Csakhogy nálunk az egyenes beszédből áthallás, a fordításból ferdítés, a féligazságból óriási nagy hazugság lesz. Ugyan hogy értelmezhetnénk másképp a kormányzóvivő nyilatkozatait, miszerint: kormány még annyit nem egyeztetett a szakszervezetekkel, mint a mostani, illetve hogy a kabinet azért üdvözlö az uniós szakszervezetek itteni tüntetését, mert az a megszorítások ellen irányul, és ezen a ponton találkozik a magyar kormány elképzeléseivel? Ekkora csúsztatással fél Európányi műjégszállítást lehetne tenni korcsolya-világversenyek megrendezésére!

Szakszervezeti vezetők a megmondható, pontosan mit is jelentenek Magyarországon a kormányval való egyeztetések. Az egyénileg behívott, és egymás után sorrendben a politikus elé bocsátott vezetőikkel a hatalom birtokosa közli, mit fognak csinálni, majd a hatalom azt csinálja, amit akar. Például egy jogállamban visszamenőleges hatályú jogszabályt hoz, ami nem a bűnözőket sújtja, hanem azokat, akik a munkájuk után jogosan járó illetményüket vették fel. Vagy kénye-kedve szerint törvényt alkot, hogy indoklás nélkül bocsáthassa el a köztisztviselőket, vagy olyan egykulcsos adórendszert vezet be, amelyiknek a nagy többség a szenvedője, s csak a gazdagok parányi kisebbsége a haszonélvezője, s közben arról gyözköd mindenkit, hogy ezzel mindenki jól jár, vagy önkényesen elveszi a magánnyugdíjpénztárban felhalmozott pénzeket, sztrájk-törvényt és médiatörvényt hoz, hogy befogja a szakszervezetek száját. S mindennek a tetejében olyan alkotmánnyal akar mindannyiunkat „megajándékozni”, amit saját szája íze szerint hoz tető alá, és majd csak a később hozandó, sarkalatos törvényekből fog kiderülni, hogy pontosan mi is van benne. S hogy még jobban örüljünk neki, cinikus és pökhendi látszategyeztetések mákonyos mázával önti nyakon az egészet. Csak néhány a félreértett, vagy inkább félremagyarázott „nagy egyetértésből”. A magyar kormány pedig azzal, hogy szavakban tényleg a megszorítások ellen papol, ám meghozott intézkedéseivel másra hárítja a megszorító szerepét, már a félrevezetés csimborasszója címet is elnyerhetné. A végén ugyanis, akár így, akár úgy, mégiscsak a nép „szívja meg” az intézkedéseket.

Persze, lehet azt is mondani, hogy mindez a jövőt szolgálja. Egy darabig lesznek is, akik elhiszik. Ám egy idő után mindenhol kilóg majd a szőrös lóláb, tudjuk, minden embert nem lehet örökké becsapni!

Ahhoz, hogy az Andrássy úton együtt menetelők mindezt megértsék, nem kellett tolmács, elég volt egy-egy félmosoly, játszi kacsinás. Értették ezt a járdán álló, a felvonulókat mosollyal és tapssal fogadó, integető járókelők is. Ettől vált a vidám és felszabadult menetelés játszi könnyedsége ellenére komollyá, erőt sugárzóvá, megkerülhetetlenné.

Vajon ezt legalább megértette a hatalom?

Millei Ilona

A TARTALOMBÓL:

Szociális Európát követeltek a szakszervezetek

Ha egy törvény azokat hozza jövétlenül hátrányos helyzetbe, akiknek a legtöbb társadalmi segítségre és szolidaritásra lenne szükségük, ha azokat szorítja ki az oktatásból, akik a továbbiakban csak a munkanélküliek taborát gyarapíthatják, akkor az szegény- és gyermekellenes. (Martin Römer, az ETUCE európai igazgatója) **4. oldal**

Ülésezett a PSZ munkakongresszusa

Vallom és hiszem, a sokféle vélemény a szervezetnek csak hasznára lehet, de abban hajthatatlan vagyok, a megszületett döntéshez mindenkinek tartania kell magát. (Galló Istvánné, a PSZ elnöke) **5. oldal**

Oktatás és jólét

Ha a cél a beszállítók és bémunkások, a másoktól való függő országának megteremtése, tényleg jobb, ha az oktatás az alkalmazkodás fortélyai mellé mindössze valami „szakma” elsajátítására koncentrál, tényleg jobb, ha a tizenöt évesek közül a lehető legtöbb ott hagyják az iskolapadot, mintha olyanokat nevelnénk és tanítanánk, akik képesek sorsukat és embertársaik sorsát a kezükbe venni. (Róna Péter, az Oxfordi Egyetemen a Blackfriars Hall tanára) **6. oldal**

A homlokukra írják, hogy nincs rájuk szükség

Ezek az iskolából kilökött gyerekek nem dolgozni fognak megtanulni, hanem már gyermekkorukban megismerkednek a feleslegessé, a céltalanság, a teljes kilátástalanság érzésével, már 15 éves korukban végérvényesen elveszik tőlük a társadalmi integráció legminimálisabb esélyét is. (Vásárhelyi Mária szociológus) **8. oldal**

Gyermekjogot sértő magyar változások

A hazai oktatási rendszerben a legnagyobb problémának az állandó változást, az elvárások folyamatos módosítását érzem, ennek összes okával és következményével együtt – beleértve ebbe természetesen azt a felmérhetetlen veszélyt, amit az iskolakötelezettség korhatárának leszállítása jelent a munkavállalói kor alsó határa alá. (Salamon Eszter, az Európai Szülők Magyarországi Egyesületének elnöke) **12. oldal**

Minden tisztelem a pedagógusoké!

Azért voltak kiváló pedagógusok, mert képesek voltak érdeklődésünket, kíváncsiságunkat felkelteni az iránt a tárgy iránt, amit tanítottak. (Halász Judit) **19. oldal**

Hoffmann hároméves kortól léptetné be a gyerekeket az oktatási rendszerbe

Sem Hoffmann Rózsa oktatási államtitkár, sem Pálkás József MTA-elnök nem tartja jó ötletnek a tankötelezettségi korhatár leszállítását 15 évre, ehelyett a 16 éves korban értettek egyet. Hoffmann Rózsa elmondta, hogy szeretnék, ha hároméves kortól kötelező lenne bekapcsolódni az oktatási-nevelési rendszerbe. Pokorni Zoltán a kételyét fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy megvalósulhat-e a tanári béremelés 170 ezer oktatónál. Mindez a PISA 2009 konferencián hangzott el március 24-én.

Elismerés a legjobbaknak

„A Magyar Köztársaság jó tanulója – jó sportolója 2010” pályázat díjazottjainak az elismerést március 24-én adta át Réthelyi Miklós nemzetier forrás-miniszter. Az ünnepélyes keretek között megtartott díjátadón nyolcvanhat diák vehette át kiváló teljesítményéért az oklevelet a Magyar Sport Házában. A kiemelkedő tanulmányi és sporteredményeket jutalmazó pályázatot több mint húsz éve hirdetik meg, a 2010. évi kiírásra összesen 407 fiatal jelentkezett.

Dolgozók, szülők, diákok a pécsi tüntetésen

Mintegy nyolcszáz-ezer közalkalmazott, szülők és diákok tüntettek március 23-án Pécs főterén. A tíz városi szakszervezet által szervezett demonstráción iskolák, szociális intézmények megszüntetése, valamint a béren kívüli juttatások elvonása ellen tiltakoztak. A demonstrációt megelőzően az Anikó Utcai Általános Iskola bezárása ellen tüntettek Pécs főterén pedagógusok, szülők és diákok.

Újabb taggal bővült a SZEF

Varga László, a Szakszervezetek Együttműködési Fórumának (SZEF) elnöke március 23-án bejelentette, hogy a Fővárosi Bíróság által 2011. január 12-én bejegyzett Egészségügyi és Szociális Területek Munkavállalóinak Szakszervezete (ESZSZ) a SZEF Alapszabályának megfelelő tagfelvételi kérelemmel fordult a szövetséghez. Az elnök úr kiemelte, a SZEF-nek alakulása óta célja a közszféra munkavállalóinak – így az egészségügyi területek munkavállalóinak is – a tömörítése, képviselete. Ennek megfelelően a SZEF örömmel fogadta tagjai közé, és köszönti az ESZSZ-t.

Dr. Bariska János, az ESZSZ elnöke elmondta, hogy lényegében nem egy új szervezetről van szó, hiszen az országos szakszervezetté alakult budapesti alapszervezet már hosszú évtizedek óta létezett az EDDSZ – jelenleg Magyarországi Munkavállalók Szociális és Egészségügyi Ágazatban Dolgozók Demokratikus Szakszervezete (MSZ EDDSZ) néven működő szakszervezet – keretein belül. Így kaptak az EDDSZ-en keresztül 2009 szeptemberéig a SZEF tagjai voltak. Amikor az EDDSZ úgy döntött, hogy kilép a SZEF-ből, és a Liga Szakszervezetekhez csatlakozik, a tagság mintegy 40 százaléka ellenezte ezt a döntést, köztük a budapesti alapszervezetek is, mivel úgy gondolták, hogy a Liga se nem méltó, se nem alkalmas a képviseletükre. Más megoldás nem lévén úgy döntöttek, hogy elhagyják az EDDSZ-t, új országos szakszervezetet alakítanak, és egyben benyújtják csatlakozási kérelmüket a SZEF-hez, mivel lélektanilag és tartalmilag ez a konföderáció áll a legközelebb hozzájuk.

Magyar oktatási program az Európai Unió legjobbjai között

A Kürt Zrt. Hátrányos Helyzet Gyerekek Oktatási programja (H2O) a European Employee Volunteering Awards 2011 pályázaton elnyerte a kkv kategória különdíját. A Kürt a HBLF-Vodafone önkéntességpályázatának egyik magyarországi nyerteseként kapott lehetőséget a megmérettetésre. A Business in the Community nemzetközi szervezet és az Európai Bizottság által alapított pályázaton a világ meghatározó vállalatai a legjobb európai uniós dolgozói önkéntességi programokkal indultak, amelyen a Kürt példaképdíjat kapott. A díjat a társadalmi felelősségvállalásáról is ismert cég alapító-elnöke, dr. Kürti Sándor vette át Londonban, március 17-én.

A gyógypedagógiai ismeretek szükségesek

Önálló ülésen foglalkozik majd a parlament oktatási bizottsága a sajátos nevelési igényű gyerekek ellátásával, a korai fejlesztéssel, illetve ezek megjelenésével a közoktatási törvény tervezetében – jelentette be a testület fideszes elnöke a Mindenkinek becsengettek! című oktatási esélyegyenlőségi program április 5-i fővárosi rendezvényén. Pokorni Zoltán elmondta, hogy a parlamenti bizottság ülését még a tavaszi ülésszak alatt, a közoktatási törvénytervezet vitájának megkezdése előtt megrendezik. Hozzátette: szükség van arra, hogy a pedagógusképzés rendszerében megjelenjenek a gyógypedagógiai ismeretek is. A tanárképzés átalakítása várhatóan ezekre lehetőséget is ad – közölte a bizottság elnöke.

Alkotó pedagógusok jelentkezését várjuk!

Sorsunk – mint minden emberé – az idő mélységesen mély kútjának vizébe merül. Ám élnek köztünk olyanok is, akik tollal, ecsettel, napi munkájuk mellett még egy vonalat húznak az öröklött falába, így téve tanúbizonyságot arról, hogy kortársaink. Nem akarnak hivatásos művészekké válni, mert elhivatott képviselői pályájuknak. Olyan pedagógusok, akik munka után alkotnak, és akik az alkotás által kiteljesedve teszik szebbé mindennapjainkat. A Pedagógusok Lapja szívesen bemutatja őket és alkotásaikat is. Kérjük, hogy megvegyek, rövid önéletrajzukat a millei@pedagogusok.hu e-mailre vagy a Budapest 1417, Pf. 11 postacímre küldjék. A borítékra írják rá: „Alkotó pedagógusok”.

OLVASD, ÉS ADD TOVÁBB!

A Pedagógusok Lapja évi elfizetési díja 5 százalék áfával 4100 forint. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek el, az egyéni érdeklődőknek csekket postázunk.

Az egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 100 000 forint, a féldoldal 50 000, a negyedoldal 25 000 forint. Az apróhirdetés szavanként 50 forint. Minden egyes díjtételt 25 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap 3. napja.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: Millei Iлона

Technikai szerkesztő: Márfiné Bécsi Erika

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Telefon/fax: 322-8464

Levélcímet: 1417 Budapest, Postafiók 11

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája
1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8452-t 156-ig

Felelős kiadó: Galló Istvánné elnök

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: pedlap@pedagogusok.hu

Terjesztő: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi elfizetési díj: 4100 Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

ÖTVENEZREN MONDTAK NEMET A MEGSZORÍTÁSOKRA

Felelős gondolkodást, felelős gondoskodást várnak a hatalomtól

Igazi fieszta volt az április 9-i tüntetés! Nemcsak annak az ötvenezer embernek, akik a különböző európai szakszervezetek képviselőinek sorában vonultak a Hősök terétől az Oktogonig, hanem azoknak is, akik a járdán állva, mosolyogva és tapsolva üdvözölték a transzparenssekkal, zászlóerdőkkel, színes léggömbökkel érkezők seregét. A vidám, erőt sugárzó tömeg Európa tudomására hozta, nemet mond a megszorításokra!

A 22 ország negyvenöt szakszervezeti konföderációja, többek közt lengyel, német, olasz, francia, norvég, finn, svájci, spanyol, osztrák, horvát, szlovák, szlovén, szerb, cseh, bolgár, román, görög, portugál érdekképviselők nem véletlenül érkeztek április 9-én Budapestre, ahogy a magyar szakszervezetek sem véletlenül csatlakoztak hozzájuk. Európa munkavállalói így kívánták az Európai Unió Gödöllőn tanácskozó pénzügyminisztereinek, az Unió döntéshozóinak a tudomására hozni, elég volt a megszorításokból, a válság költségeit ne a munkavállalókkal fizetessék meg!

A kormány cselekedeteiből derüljön ki az egyetértés

Azt, hogy az unió pénzügyminiszterei mit szövegetek a tüntetéshez, nem tudjuk. Azt viszont igen, hogy a magyar szakszervezeti vezetők és a demonstrálók miként fogadták *Szijjártó Péter* miniszterelnöki szöveg kijelentését, miszerint: a magyar kormány „a legnagyobb örömmel üdvözli” a tüntetést, mert az a megszorítások ellen szól, amiben a „magyar kormány szövetséges”.

Varga László, a SZEF elnöke kijelentette, rendkívül örül a bejelentésnek, de annak sokkal jobban örülne, ha a kormányzati döntésekből és cselekedeteiből, a jogalkotásból derülne ki, hogy a kormány egyetért a szakszervezeti követelésekkel.

Lázár András, a közmédiák szakszervezeteinek ágazati elnöke, SZEF-alelnök megjegyezte: „Taktika mindig volt a világon. Egy mondas szerint, ha valamit nem tudsz megakadályozni, akkor állj az élére.”

Kis Papp László, a Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezetének elnöke furcsállta a szöveg kijelentését. Azt mondta, nagyon örülnek a szolidaritásnak, de várják a tetteket is. Vagyis követelik, hogy az Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanácsban (OKÉT) minél előbb megkezdjenek a tárgyalásokat a 2012. évi közalkalmazotti

bérművekedésről, illetve a bértáblaból vitésségről.

A Liga szakszervezet képviselőiben jelen levők csatlakoztak elnökük kijelentéséhez, akik is képmutatónak, cinikusnak tartották *Szijjártó* megjegyzését, mint *Gaskó István*. Azt is elmondták, hogy miért: a kormány nemzeti konszenzust hirdet, de senkivel nem tárgyal a fontos döntések előtt. Azt nem lehet egyeztetésnek hívni, ha odarendelik a szakszervezetet, és ismergetik, hogy mit fog csinálni a kormány.

Piár helyett valódi szociális párbeszéd!

Impozáns látvány volt, ahogy a tüntetés előtt megtelt a Hősök tere a különböző országok, szakszervezeti tömörülések más-más színvonalú szövegeivel. Különböző zászlók alatt gyülekeztek tömegével. szintén szólva a félelem szó volt az utolsó, ami eszembe jutott. Ám a Liga demonstrálójának felidézte: azt mondta, szívesen nyilatkozik, de ha nem muszáj, nem árulná el a nevét. Miért is? Hát félelemből.

A következő, akinek a száját ez a szó elhagyta, Baranya megyéből érkezett. A Pedagógusok Szakszervezetének több ezer fős menetéhez csatlakozott. Elmondta, a megyében bizony voltak olyan intézményvezetők, akik azt mondták beosztottaiknak, akit meglátnak valamelyik tüntetésről szóló képen, az már hétfőn kereshet új állást magának. De az a bizonyos fortélyos félelem is távol tartott embereket. Egy cigány származású kolléga azért nem mert a tüntetéshez csatlakozni, mert attól félt, hogy a származása miatt valahol atrocitás érheti.

A Közszolgálati Szakszervezetek Szövetségének két tagja csak nevetett azon a *Szijjártó* kijelentésen, hogy „kormány még nem folytatott annyi konzultációt szakszervezetekkel, mint mi”. Kijelentették, olyan még tényleg nem volt, hogy ennyit „tárgyaltak” volna, kár, hogy csak a kormány emlékszik így, épp ezért de „piár” helyett most már valódi szociális párbeszéd, érdemi egyeztetés kellene!

Követeljük, hogy az EU valódi szociálpolitikával álljon elő!

Látványos volt, amikor az ötvenezer tömeg lobogó zászlók és különböző nyelvű transzparenszek alatt elindult az *Andrássy* úton. A színek kavalkádja, a vidám és mégis méltóságáteljes menet a sugárút mellett állókat is lenyűgözte. Egyesek mosolyogtak, integettek, tapsoltak, mások kálapot emeltek a mellettük elvonulókat.

Az Oktogonon felállított színpadon a szakszervezeti vezetők egyértelművé tették, azért jöttek Budapestre, hogy követeljék, az EU valódi szociálpolitikával álljon elő, amely az unió egész lakosságát segíti. *John Monks*, az Európai Szakszervezeti Szövetség (ETUC) főtitkára kijelentette: munkahelyeket, növekedést és a szociális ellátórendszerek fenntartását követelik a gödöllői tanácskozáson résztvevő gazdasági és pénzügyminiszterektől. A hat magyarországi konföderáció képviselői azt is tudatták a kormánnyal, miképp vélekednek a magyar helyzetről.

Borsik János az Autonóm Szakszervezeti Szövetség nevében azt kifogásolta, hogy a kormány egyedül dönt az emberek sorsáról, az alacsony kereseteket bünteti.

Kuti László (Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés) a tisztességes munkát és bért kérte számon a kormánnyal.

Gaskó István (Liga Szakszervezetek) azt követelte, a kormány vonja vissza – visszamenlegesen hatállyal – a közszférában a két hónapos, indoklás nélküli felmondást, az egykulcsos szja-t, a kollektív szerződésekre vonatkozó, öt évre szóló, visszamenlegesen elvonást, a médiatörvényt, és adja vissza az elvett magán-nyugdíjpénztári tagdíjakat.

A nemzeti együttműködés már nem létezik

Pataki Péter (Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége) rámutatott, hogy a kormány tagadja a megszorítást, ugyanakkor a munkavállalók kétharmadának csökkent a bére, a nemzeti együttműködés pedig nem létezik.

Palkovics Imre (Munkástanácsok Országos Szövetsége) szorgalmazta, hogy legalább az EU kezdeményezze a kapzsiság által vezérelt gazdasági rendszer átalakítását.

Varga László (SZEF) véleménye szerint Magyarország nem a demokrácia felé halad. Az alkotmányozás a társadalom nélkül folyik, és hiányzik a szövegből az állam és a kormány felelőssége.

Galló Istváné, a Pedagógusok Szakszervezetének elnöke, a SZEF alelnöke köszöntötte a menetben impozáns tömbben vonuló európai és magyar pedagógus-szakszervezetek tagjait, a pedagógusokat, „akik több ezren vannak itt, és jelenlétükkel kifejezték, hogy felelősen gondolkodnak az oktatásról”. Kijelentette, hogy „felelősen gondolkodást, felelősen gondoskodást várunk a hatalomtól is”.

SZOCIÁLIS EURÓPÁT, IGAZSÁGOS MUNKABÉREKET, MUNKAHELYEKET KÖVETELTEK A SZAKSZERVEZETEK

Eurodemonstrációt tartott az Európai Szakszervezeti Szövetség és a hat magyar szakszervezeti konföderáció április 9-én Budapesten. A demonstráción részt vett Martin Rømer, az Európai Oktatási Szakszervezetek Szövetségének (ETUCE) európai igazgatója is. A vele készült beszélgetést az alábbiakban olvashatják.

– *Az Európai Oktatási Szakszervezetek Szövetsége európai igazgatójaként hogyan látja az oktatás helyzetét Európában?*

– Az oktatásnak mindazon államok prioritást adnak, amelyek fejlődni szeretnének. Azok a kormányok, amelyek elsősorban gazdaságuk és országuk feléledését kívánják szolgálni, az oktatást rendkívül erős támogatásban részesítik. Az is igaz, hogy Közép- és Kelet-Európában a kormányok és az önkormányzatok anyagi gondjaikat el szeretettel oldják meg úgy, hogy a legkevesebb az oktatásban csökkentsék a közkiadásokat. Lehet, hogy ezzel pillanatnyi megoldást találnak a problémáikra, de az is biztos, hogy ennek az árát néhány év múlva az egész ország fogja megfizetni.

– *Ön szerint tehát a gazdaság és az oktatás között szoros összefüggés van?*

– Nagyon vaknak kell lennie annak, aki ezt nem látja. Ahhoz, hogy a mind szélesebb tudást igénylő munkaerő piacon valakit foglalkoztatni lehessen, ma már folyamatosan megújuló és megújítható tudásra, önálló gondolkodásra, kreativitásra van szükség. Mindezeket a készségeket és képességeket pedig szervezett formában csak az oktatás képes fejleszteni. Nézzon körül Európában! Azok az országok, amelyek – és erre csak egy, de nagyon is plasztikus példa Finnország – ki akartak törni az elmaradottságból, hátrányos gazdasági helyzetükből, nagyon okosan elsősorban az oktatásba investáltak nagyon sokat. Arról pedig, hogy hová jutottak, mindenki meggyőződhet a saját szemével. Igaz, hosszú évtizedekig zajlott a folyamat.

– *Ehhez megfelelő iskolákra, jól képzett és jól fizetett pedagógusokra van szükség...*

– Természetesen. Egy felmérésből tudjuk, hogy ha Finnországban megkérdezik a gyerekeket, mik akarnak lenni majd, ha felnőttek, kapásból vágják rá, hogy tanár, és a miérte az a válaszuk, hogy azért, mert ők keresnek a legjobban. Önöknél még csak a Pedagógusok Szakszervezete által megfogalmazott célkitűzés az, hogy a pedagógusaik legalább annyit keressenek, mint amennyi európai kollégáik fizetésének 60 százaléka. Európában már nagyon sok helyen felismerték, hogy a legjobb befektetés egyenlő a következő generáció megfelelő oktatásával, nevelé-

sével. Ehhez azonban a nevelésnek megfelelő anyagi és erkölcsi háttérrel kell biztosítani. Lehet arra hivatkozni, hogy nincs rá pénz, de akkor azt is tudomásul kell venni, hogy a napi gondokkal küszködő, lerobbant épületekben tanító pedagógusok keze alól kikerül nemzedék nem lesz képes sem a maga, sem az országa sorsát jobbra fordítani.

– *Magyarországon épp most kívánják a tankötelezettség határát 18 évről 15-re leszállítani, és olyan oktatási törvény készül, amely eleve determinálja, hogy a hátrányos helyzetű gyerekek rossz helyzetükből ne is tudjanak kitörni. Készül ugyan egy pedagógus-életpályamoddell is, de több olyan hibája is van, ami miatt elfogadhatatlan. Önnek mi ezekről a véleménye?*

– Azt hiszem, az eddig elmondottak alapján is világos, hogy az oktatás a társadalmak jövőjét szolgáló beruházás. Az idők során láthattuk, hogy a szegénység, a leszakadás elleni küzdelemben a legjobb eszköz az oktatás, a tudomány és a kutatás fejlesztése, ami egyben a társadalmi kohé-

Martin Rømer

ziót erősíti, és hosszú távon a gazdaság fellendülését szolgálja. Ez Magyarországra is vonatkozik. Ha egy törvény azokat hozza jótételezően hátrányos helyzetbe, akiknek a legtöbb társadalmi segítségre és szolidaritásra lenne szükségük, ha azokat szorítja ki az oktatásból, akik a továbbiakban csak a munkanélküliek táborát gyarapíthatják, akkor az szegény- és gyermekellenes! A szegénységet azzal nem lehet orvosolni, ha eltüntetjük a szemünk elől! Szívós, kitartó munkát, empátiát, szolidaritást kíván az ellene való küzdelem. Ha ezt az ország vezetői nem értik, a szakszervezetek a szociális párbeszéd-

keresztül hívják fel rá nyomtatékosan a figyelmüket!

– *A pedagógus érdekvédelmi szervezetek folyamatosan kifogásokkal éltek a tervezett változtatásokkal kapcsolatban. A Pedagógusok Szakszervezete túl azon, hogy a sajtóban számtalanszor hangot adott a véleményének, több ügyben az Alkotmánybírósághoz fordult, beadványt küldött a képviselőknek, megfogalmazta konkrét javaslatait. Mégis, mintha minden kezdeményezése süket fülekre talált volna. Abban, hogy az információhoz és a konzultációhoz való jogukkal a szakszervezetek élni tudjanak, hogyan tud segíteni az ETUCE?*

– Be kell vallani, valóban érkeztek aggasztó hírek Magyarországról, például a médiatörvény kapcsán, vagy épp az Alkotmánybíróság jogkörének megcsönkítéséről, az alkotmányozási folyamatról. Arról is hallani, hogy nem működik a szociális párbeszéd. A kelet-közép-európai oktatási szakszervezetek az összes európai oktatási szakszervezet számára bebizonyították már, hogy pártsemlegesek. A zászlójukra elsősorban a pedagógusok élet- és munkakörülményeinek az európai színvonalhoz való igazítását tartják. Erejük a tagságuk létszámában és az összefogásban rejlik. Az utóbbi három évben az ETUCE kezdeményezései 55 százalékban a kelet-közép-európai országokra fókuszáltak. Ezután sem veszítjük szem elől mindazt, ami itt történik. Természetesen anyagi és erkölcsi támogatást is adunk számukra, így a magyar érdekvédelmi szervezetek számára is, azért, hogy nemes harcukat jó eséllyel vív-hassák meg. Tudjuk, hogy a kelet-európai érdekvédelmi szervezeteknek, köztük a Pedagógusok Szakszervezetének az a célja, hogy esélyegyenlőséget teremtsen az oktatásban, hogy erősödjön a társadalmi párbeszéd, különös tekintettel a bőrvédelemre, a munkakörülményekre és az oktatás minőségére. De azt is tudjuk, hogy sokszor személyes kiállással kell nyomatékosítani követeléseinket.

– *Ezért jött létre Európa-szerte ez a demonstráció?*

– Igen. Ezzel mondunk nemet a megszorításokra! Jelszavunk: Együtt a szociális Európáért, az igazságos bérekért, a munkahelyekért!

M. I.–V. T.

ÜLÉSEZETT A PSZ MUNKAKONGRESSZUSA

A Pedagógusok Szakszervezete március 26–27-én Budapesten tartotta munkakongresszusát. A küldöttek elfogadták az előző kongresszus óta eltelt időszakról szóló elnöki, etikai bizottsági, számvizsgáló bizottsági jelentéseket, majd alapos vita után a munkakongresszus a PSZ új Alapszabályára is igent mondott. A munka a közoktatás aktuális kérdéseiről szóló vitával folytatódott, végül a küldöttek a PSZ stratégiai céljaival összefüggő dokumentumokat fogadták el. Ezeket és az új Alapszabályt is a PSZ honlapján olvashatják.

Emberi gesztussal vette kezdetét a PSZ munkakongresszusa, a hivatalos köszöntő, a bizottságok megválasztása után *Martonné Májér Mária* devecseri szb-titkár köszönetet mondott a vörösiszap-katasztrófa áldozatainak nyújtott segítségért.

Ezután *Galló Istvánné*, a PSZ elnöke szóbeli kiegészítést fűzött az elmúlt két és fél év munkájáról szóló beszámolóhoz. Ebben többek között megköszönte az elmúlt két és fél év munkáját, megemlékezett azokról, akik a legutóbbi kongresszus óta elhunytak, többek között *Fényi Andrásról*, *Árok Antalról*...

Beszélt a SZEF és a PSZ, valamint a PSZ társszervezetekkel való kapcsolatáról. Ez utóbbiról elmondta: „Valódi akcióegység nincs”, de amióta új elnöke van a PDSZ-nek, a kapcsolat pozitív irányba fordult, a PDSZ és a PSZ azonos álláspontot képvisel az új közoktatási törvénytervezet és a pedagógus-életpályamodell kérdésében. A PSZ tagozatairól többek közt kifejtette, tagjai nagyon nehéz körülmények között dolgoznak. Megtudtuk, a PSZ Elnöksége harminckilenc alkalommal ülésezett, és a grémium a tagok távolmaradása miatt egyszer sem volt határozatképtelen.

Galló Istvánné azt is elmondta, az elmúlt 2,5 év nem kínált jó környezetet a szakszervezet számára. Támadások nemcsak kívülről, de belülről is érték. Ez azért is sajnálatos, mert a tagság nem tud mit kezdeni ezzel a problémával, csak annyit érzékel belülről, hogy „ott fönny marakodnak”. Az elnök kifejtette, egyes napilapokban hamis állítások is megjelentek ezzel kapcsolatban a szervezetről, ezek cáfolatára kísérletet tett a PSZ, de visszautasították. Mindehhez hozzátette: „Vallom és hiszem, a sokféle vélemény a szervezetnek csak hasznára lehet, de abban hajthatatlan vagyok, hogy a megszületett döntéshez mindenkinek tartania kell magát.” Kijelentette, csak néhány ember célja az, hogy gyengítse a szervezetet, és nem válogatnak az eszközökben. Emellett szó nélkül nem szabad elmenni.

Végül megjegyezte: „Sokat dolgoztunk, és ennek vannak eredményei. Ugyanakkor be kell vallani, hibái is.” Csapatmunka volt, ami vitákkal járt, de azok lezárulta után senkiben sem maradt tüske.

Ezután a küldöttek meghallgatták az Etikai Bizottság beszámolóját, majd a munkakongresszus a hozzászólásokkal folytatódott. A küldöttek többek közt megemlékeztek, átfogó képet kaptak a beszámolóból a PSZ munkájáról, beszéltek azokról a napi problémákról, amelyekkel szembe kell nézniük a pedagógusoknak: az iskola-összevonások, az iskolák egyházaknak való átadása ugyanúgy szóba került, mint az elbocsátások. Volt, aki harcosabb fellépést követelt, volt, aki azt, hogy a belső viták a szakszervezet falain belül maradjanak.

Ezután a munkakongresszus részletesen és alaposan megtárgyalta az Alapszabály módosítását, és elfogadta az új Alapszabályt.

A kétnapos ülésen szó esett az aktuális oktatáspolitikai kérdésekről is. *Galló Istvánné* elmondta, a PSZ a kongresszus második napjára egy hónappal korábban levélben meghívta *Hoffmann Rózsa* oktatási államtitkárt, választ azonban csak szóban kapott, a titkársága telefonon közölte, az államtitkár asszony nem jön. Beszélt arról is, az érdekegyeztetés sem ágazati, sem országos szinten nem működik. Az alapkérdés az önkormányzatiság jövője – hangzott el.

A PSZ elnöke megjegyezte, több kérdésben az Alkotmánybírósághoz és a köztársasági elnökhöz fordult a szervezet, választ még nem kapott. A jövővel kapcsolatban arról beszélt, hogy a PSZ tárgyalni kíván az egyházakkal az iskolaátadásokról.

Az érdekvédelmi szervezet nem ért egyet a tankötelezettségi korhatár 15 évre való leszállításával, ezért harcol, hogy a gyerekek a közoktatási rendszerben úgy kerüljenek ki, hogy egy szakmát vagy érettségit ingyen szerezhessenek. A PSZ nem tartja azt sem szerencsésnek, hogy a gyerekeket hároméves koruktól óvodába kényszerítsék. Az állami fenntartású közoktatás sem túl szerencsés, a központi bérfinanszírozás ugyanis központi létszámgazdálkodást is jelent majd. Azt pedig nem biztos, hogy a központban tudni fogják, hogy egy településnek hány pedagógusra lenne szüksége.

A kamarákkal kapcsolatban *Galló Istvánné* kijelentette, azok a szakszervezeteket nem helyettesíthetik, az érdekvédelmet az alkotmány – ma még – csak a szakszervezetek jogának tartja.

A munkakongresszus végül a PSZ stratégiai céljaival összefüggő dokumentumokat fogadott el.

M. I.

Közös cselekvésre hívjuk a szakszervezeteket

Összefogásra szólította fel a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) az ország valamennyi szakszervezetét a jogállam védelmére március 30-án. Azért, hogy az abban foglaltakhoz csatlakozni lehessen, az érdekvédelmi szervezeteknek eljuttatták azt a nyílt levelet, amelyet a PSZ az országgyűlési képviselőknek küldött.

Csatlakozni a nyílt levél saját honlapján történő közzétételével, a tagság mozgósítására történő felhívással, a sajtó értesítésével, valamint a PSZ-nek küldött visszajelzéssel tudnak.

Nyílt levélben követelt társadalmi párbeszéd

A PSZ nyílt levélben hívta fel az országgyűlési képviselők figyelmét arra, hogy az egymás közötti vita nem pótolja a társadalmi párbeszédet. Ebben kijelentette, hogy „a listás szavazáson kapott 2 706 292 támogató szavazat nem ad felhatalmazást a Magyar Köztársaság elnevezésének megváltoztatására, az ország alkotmányos berendezkedésének, választási rendszerének gyökeres átalakítására”.

A PSZ elfogadhatatlannak tartja, hogy még a társadalmi egyeztetést „pótló” kérdések sem nyújtottak lehetőséget arra, hogy a választók véleményét mondjanak ezekről a kérdésekről. Követeli, hogy az Országgyűlés továbbra is biztosítsa az országgyűlési biztosi rendszer változatlan formában való továbbmunkálását, az Alkotmánybírósághoz fordulás jogát, amit a PSZ alapvető szakszervezeti jogának tart.

A PSZ felszólítja az országgyűlési képviselőket, hogy módosító indítványokkal állítsák helyre az országgyűlési biztosi rendszer működését meghatározó rendelkezéseket, biztosítsák az Alkotmánybírósághoz fordulás lehetőséget, tegyék lehetővé a népszavazást az ország elnevezésének megváltoztatásával, az ország alkotmányos berendezkedésének, választási rendszerének gyökeres átalakításával kapcsolatos kérdésekben.

RÓNA PÉTER: OKTATÁS ÉS JÓLÉT

A magyar gazdasági paradigma az egyre növekvő lumpentömegeket termeli

Korunk egyik legmarkánsabb jelensége az oktatás és a foglalkoztatás közötti szoros összefüggés. Kevés olyan gazdasági mutatópárost lehet találni, amely olyan egyértelmű ok-okozati kapcsolatra vet fényt, mint az oktatás, a foglalkoztatás és a jólét között fellelhető kölcsönös hatás. Így van ez nálunk is. Megyéről megyére az iskolázottság és a foglalkoztatottság szoros arányban van egymással. A jelenség magyarázata sem vitatott.

Az elmúlt évtizedek rohamos technológiai fejlődésének köszönhetően egyszerűen nincs szükség a képzetlen, meglehetősen szociálisan fejletlen munkaerőre. Az összetett termelési folyamatok nemcsak magasabb szintű képzettséget, hanem csiszoltabb viselkedési formákat, az emberi kapcsolatok eredményesebb kezeléséhez szükséges készségek fejlettebb szintjét is megkövetelik. Már a szaktudás sem elég. Szükség van az együttműködés, a felelősségvállalás és a kezdeményezés összehangolt képességére. Izomból már nem lehet megélni.

Amikor tehát a kormány az oktatás és képzés átalakítását tűzi napirendre, nemcsak az oktatás, hanem a gazdaság és a társadalom jövőjét is meghatározó döntéseket hoz. A pedagógiai és pénzügyi kérdéseken messze túlmenően egy jövőképet vázol fel, még akkor is, ha ez nincs szándékában, hiszen semmi sem határozza meg oly visszavonhatatlanul mind az egyént, mind a társadalom jövőjét, mint a tudás és a civilizáció, amelyet magában hord, amelyre élete folyamán szert tesz. Ezért fontos az Orbán-kormány elképzeléseit egy tárgyabb – az oktatás szakmai kérdéseit meghaladó – értelemben is értékelni. Ha ugyanis nem sikerül létrehozni azt a szimbiotikus kapcsolatot az oktatás és a társadalmi/gazdasági fejlődés között – mint ahogy az elmúlt húsz évben nem sikerült –, ami a sikeres országok jellegzetessége, mindhárom sorvadásra van ítélve.

Kialakult egy szélsőségesen duális gazdaság, a társadalom is kettészakadt

Melyek tehát a magyar gazdaságpolitika főbb vonásai, és hogyan csatlakozik hozzá az Orbán-kormány oktatáspolitikája?

A gyakran éles politikai összetételek és az érdekcsoportok hadakozásai ellenére a magyar gazdaságpolitika alapjai a rendszerváltás óta aligha változtak. A kiindulópont az ország (vélt) szerény természeti adottsága, a tudás hiánya és a külkereskedelem kulcsszerepe. Ezek szerint Magyarországnak nincs más kitérési pontja, mint a külkereskedelem, és a külkereskedelem felépítéséhez nélkülözhetetlen a külföldi tőke minél nagyobb jelenléte azért, hogy a külkereskedelemhez szükséges kapacitások kiépüljenek. Ennek megfelelően az elmúlt húsz év gazdaságpolitikája a külföldi beruházások idecsalogatásához szükséges feltételek és körülmények létrehozataláról szólt. De az idecsalogatáshoz szükséges forrást valahonnan el kell venni. Azt, amit a multinacionális cég kap azért, hogy itt létesítsen leányvállalatot, valaki más nem kapja meg. Persze lehet, hogy valamikor ezek a ráfordítások megtérülnek, de az eddigi tapasztalatok nem biztatók. A kedvezmények és támogatások megtérülése helyett kialakult egy szélsőségesen duális gazdaság. Egyik fele, a túlteljesített multik sikeresnek is mondhatók, részesei a nemzetközi gazdasági folyamatoknak, de kapcsolódásuk a magyar gazdasághoz a bémunkán kívül a legtöbb esetben korlátozott. A másik, hazai fele forráshiányban szenved, és nem tudja leküzdeni azt a versenyhátrányt, amelyet a külföldi cégeknek adott kedvezmények csak növeltek.

A gazdaság kettéválásával párhuzamosan a társadalom is kettészakadt, két, egymástól eltérő világot képez. A multiktól vagy az őket kiszolgálóknál dolgozók viszonylag konzolidált életet élnek, de a lakosság nagy többsége – azok, akik ilyen munkahellyel nem rendelkeznek – leszakadt, egyre inkább nyomorba süllyed.

A jövőnk a tanulatlan, antiszociális tömegek szaporodását hozza

Ha igaz az oktatás kulcsszerepe jövőnk alakításában, az is igaz, hogy az oktatáspolitikai nehezen tud felülemelkedni napjaink gazdasági és társadalmi állapotán. Erősen széles társadalmi támogatást élvező jövőképi hiányában az oktatáspolitikai beszorul a létező feltételek és követelmények kiszolgálásába, azokon érdemben változtatni nem tud, még akkor sem, ha érzi és látja, hogy a kijelölt pálya nem a felemelkedést szolgálja.

A fentiekben leírt gazdasági paradigma a függőség, az alulfoglalkoztatás és a leszakadás paradigmája. A multik világába betagozódott réteg értelemsze-

ren a multiktól függ, azok döntéseit nem befolyásolja, azokhoz csak alkalmazkodni tud. Ebben a világban az Audi fogja megmondani, mit és hogyan kell tanítani az iskolákban, melyek a munkafeltételek, mi legyen a várossal, de azt is, hogy mindezért a magyar állam mennyivel tartozik neki. (A legutóbb benyújtott számlán 20 milliárd forint szerepel.) A leszakadtak a megélhetésükért küzdenek úgy, ahogy tudnak, világukban már nincs szó kultúráról, reményről és fejlődésről. Értelemszerűen a külföldi tőkére épített gazdaságban jövőnk kovácsa nem mi vagyunk, hanem a külföldi tőke. Ilyen körülmények között a magyar oktatás visszaszorult nemes küldetésétől – a méltányos, értelmes és erkölcsös élethez nélkülözhetetlen tudás, képesség és készség elsajátításától – a mindennapi falat beszerzéséhez szükséges csíziók betanítására. Amikor a kormány – a kereskedelmi kamarák támogatásával, élükön *Demján Sándorral* – a tankötelezettséget a 15 éves korhatárra kívánja levinni, nemcsak az értelmes emberi élet megalakításának reményét dönti romba, hanem az egész oktatás jövőjét egy olyan gazdasági és társadalmi paradigma szolgálatába kényszeríti, amely csak az ismételt megszorítások segítségével tartható még ideig-óráig életben. Amikor pedig az intézkedéssel párhuzamban a büntetés korhatárát a 12 éves szintre csökkenti, a kormány jövőképe világossá válik. A jövőnk a tanulatlan, antiszociális tömegek szaporodását hozza. Felemelésük helyett szűk forrásainkból csak a büntetésre lesz fedezet. Közben a sikeres fejlődés más országokban rendre a lumpenproletár-rétegek felszívódását eredményezte, a magyar gazdasági paradigma az egyre növekvő lumpentömegeket termeli.

A gazdasági lemaradást az igazságtalanság és méltányosság hiányával magyarázzák

Persze felmerül a jogos kérdés: mit kezdünk a már elrontott gyerekekkel, akik nemcsak nem akar tanulni, de még a többi tanulót is akadályozza a tanulásban és fejlődésben? *(Folytatás a 7. oldalon)*

RÓNA PÉTER: OKTATÁS ÉS JÓLÉT

(Folytatás a 6. oldalról)

Mit kezdünk azokkal, akiknek nem adatott meg azoknak a minimális szociális képességeknek az elsajátítása, amelyek nélkül nem válhatnak a társadalom mindennapi életének részeseivé? Miért fordítunk sok-sok milliárd forintot olyan oktatásra, amelynek nincs semmi haszna? Nem jobb, ha elhagyják az iskolát, ahol úgysem jutnak semmire?

Az elmúlt évtized során a közgazdaságtan – elsősorban a három Nobel-díjas, *Amartyah Sen*, *George Akerlof* és *Robert Schiller* hatására – a gazdasági lemaradást egyre inkább nem a szokásos egyensúlyhiányra, az állam túlköltekezésére épülő elemzésekkel, hanem az igazságosság és méltányosság hiányával magyarázza. Az a társadalom, amelyik elfojtja az emberi képességek kibontakozását, amelyik rendre igazságtalan, amelyik nem az érdem, hanem az erő és a kapcsolat alapján részesíti kiválasztott tagjait elnyelben, amelyben az emberi életet a kiettség és a függőség határozza meg, nem számíthat sem gyarapodásra, sem fejlődésre. A méltányosság és igazságosság iránti igény az emberi természet elodázhatatlan követelménye. Elnyomása, elterelése, becsapása a diszfunkcionális viselkedésformák melegágya, ami aztán a csökkentett gazdasági teljesítményben nyilvánul meg. Aki életét az értelmetlenség és igazságtalanság gúzsában éli, nyíltan vagy alattomosan, így vagy úgy megpróbálja a számára igazságtalan társadalom szabályait elszakítani. A tiltakozás a hangos erőszak és a csendes, alattomos rombolás között a viselkedés számtalan formáját öltheti, de a végeredmény mindig az elmaradt teljesítmény. Ebből a szem-

szögből nézve a fenti kérdés, bár jogos, nem a megoldáshoz, hanem a gond állandósításához vezet. Nem küszöböljük ki azokat a hiányosságokat a nevelésben és oktatásban, amelyek az iskolapad korai elhagyását eredményezik, nem adjuk meg az elhagyóknak az értelmes élet megalkotásához szükséges eszközöket, és nem hatékony cselekvésre képes egyéneket, hanem függőségben tengő tömegeket hozunk létre. Hány olyan tizenöt éves, aki most elhagyja az iskolát, fogja megbánni döntését, fogja számon kérni, és sajnos így vagy úgy megbosszulni, hogy hagytuk t lemondani a méltányos élet reményéről?

Nincs szó a lemaradtak felzárkózásáról, a kiszorultak visszafogadásáról

A növekedés és fejlődés pályáján haladó társadalmak nem az iskolában eltöltött évek csökkentésén, hanem azok gazdagításán és növelésén törik a fejüket, hiszen a fejlődés egyre fejlettebb embereket igényel. A cél nemcsak valamiféle egyszerű szakma betáplálása, hanem az életéért felelősséget vállaló, a társadalom mindennapi, alkotó életében résztvevő, egészséges ember felnevelése. De ehhez egy olyan gazdasági paradigma kell, amely az alkotást, a kezdeményezést és a felelősségvállalást többre tartja, mint az egyszerű túlélés fortélyait.

Ha a kormány oktatáspolitikáját gazdaságpolitikája mellé tesszük, világossá válik, hogy nem erről van szó. A hangzatos nemzeti érzelmű szavak ellenére a paradigma nem változik. Mi még mindig a külföldi tőke alacsony adóztatásában, a kedvezményekre és nem a teljesítményre épülő versenyképesség-

ben, és a kiváltságokban – mint az egykulcsos adórendszerben – bízunk. Nincs szó a lemaradtak felzárkózásáról, a kiszorultak visszafogadásáról. Továbbra is a duális gazdaságban, a külföldi beruházások dinamizáló hatásában reménykedünk. Aki pedig a másik világba tartozik, akinek nincs semmije – mint ahogy azt az egyik vezető politikusunk megfogalmazta –, nem is ér semmit. Ennek a paradigmának az alkalmazkodó, az utasításokat megbízhatóan és engedelmesen végrehajtó szakmunkásokon kívül nincs sok másra szüksége. A vezetés, az alkotó munka nem itt, hanem az anyavállalatnál, a központban zajlik. Persze oda is be lehet kerülni, de azt már, hogy kinek, mikor és mennyiért, nem mi, hanem az anyavállalat főnökei döntenek el.

Ilyen körülmények között az oktatáspolitikának nincs más választása, mint a gazdaságpolitikához való igazodás, a gazdaságpolitika pedig a kettészakadást állandósítja.

Ha a cél a beszállítók és bérmunkások, a másoktól való függőség országának megteremtése, tényleg jobb, ha az oktatás az alkalmazkodás fortélyai mellé mindössze valami „szakma” elsajátítására koncentrál, tényleg jobb, ha a 15 évesek közül a lehető legtöbbet otthagyják az iskolapadot, mint ha olyanokat nevelnénk és tanítanánk, akik képesek sorsukat és embertársaik sorsát a kezükbe venni. Az utóbbiak ugyanis nagy valószínűséggel felmondanak a szolgaság paradigmáját.

Róna Péter

A szerző az Oxfordi Egyetemen a Blackfriars Hall tanára

2013-tól több szakon lesz elvárás az emelt szintű érettségi

A felsőoktatási felvételihez 2013-tól két emelt szintű érettségit várnak el az orvostudomány három egységes, osztatlan képzésén (általános orvos, fogorvos, gyógyszerész), illetve az agrárképzési területen az egységes, osztatlan állatorvosképzésben. Emellett egy emelt szintű érettségi kell a bölcsészettudományi, a jogi és igazgatási, a társadalomtudományi, a gazdaságtudományi és a műszaki képzési terület egyes szakjain – szerepel a március 22-én kihirdetett kormányrendeletben.

A most elfogadott rendelkezések nem érintik a felvételi eljárást, valamint a pontozási rendszert. Ugyanakkor a módosítás a felvételizők számára lehetővé teszi, hogy azok a tanulók, akik középiskolájukban nem két évig tanultak egy természettudományos tárgyat, a két, egy-egy évig tanult tárgyból adhassák össze pontjaikat. Az új szabályozás biztosítja, hogy a jövőben az idegen nyelven meghirdetett képzésekben is lehet nyelvvizsgatöbblet-

pontot számolni. Szintén újdonság, hogy a szociális képzési ágban, valamint az orvos- és egészségügyi képzési területen is szerveznek egészségügyi, illetve pályaalakmassági vizsgát, továbbá hogy nem kötelező jelentkezési feltétel az emelt szintű érettségi vizsga letétele annak, aki 2005 óta nem érettségizett, és már rendelkezik legalább egy felsőfokú végzettséggel.

A felsőoktatási intézményeknek könnyebbé teszi a módosítással a keresztféléves eljárásban tíz nappal meghosszabbodott a döntési határidő, vagyis az Oktatási Hivatal január 15. helyett január 25-ig dönthet a besorolásokról – arról, hogy az érintett hallgató felvehető-e az általa megjelölt felsőoktatási intézménybe. A kormányrendelet tartalmazza az éves felvételi eljárásához igazodóan módosult alap- és mesterképzési szakok jegyzékét, az elmúlt időszakban akkreditált és indított szakok listáját.

(Forrás: *kormany.hu*)

A HOMLOKUKRA ÍRJÁK, HOGY NINCS RÁJUK SZÜKSÉG

Vásárhelyi Mária: Elmehetnek prostituálnak, bűnözőnek, hajléktannak, segélyeken tengődőnek

Nem vagyok oktatáskutató, nem szakterületem az oktatásszociológia. Felelős magyar állampolgárként, társadalomkutatóként és szülőként azonban van véleményem a döntésről, amely 18-ról 15 éves korra szállítaná le a tankötelezettség alsó határát. És a véleményem lesújtó! – írja Vásárhelyi Mária szociológus lapunknak írt cikkében. Hogy miért az, az alábbiakban olvashatják.

Úgy vélem, ez az elmúlt tíz hónapos törvényalkotási pánik talán legaljasabb és legkártékonyabb törvénye. Mert – nem elszőr és sajnos nem is utoljára – a társadalom legvédtelenebb, legnyomortultabb rétegeit sújtja. A szegények közül a legszegényebbeket, az állampolgárok közül a leginkább kiszolgáltatottakat; a szegény gyermekeket. Azokat hozza jóvátehetetlenül hátrányos helyzetbe, akiknek a legtöbb társadalmi segítségre és szolidaritásra lenne szükségük. A törvény egyértelműen és nyíltan szegényellenes és gyermekellenes, azokat a fiatalokat löki ki 15 éves korukban az oktatási rendszerből, akik nyilvánvalóan a semmibe zuhannak.

15 éves korukban végérvényesen elveszik tőlük a társadalmi integráció legminimálisabb esélyét

Azokról a gyerekekről van szó, akiknek környezetében is túlnyomó többségben iskolázatlan, hosszú évek – esetleg generációk – óta munka nélküli felnőttek élnek. Akik olyan környezetben szocializálódtak, ahol reggelente jószerével senki nem indul munkába, ahol a falat nem kenyvek, hanem penészfoltok borítják, ahol a tudásnak nincs értéke és becsülete, mert soha senki nem tapasztalhatta meg ennek ízeit. Ezzel a rendelettel ezeket a gyerekeket szó szerint az utcára löki ki a kormány. Elmehetnek prostituálnak, bűnözőnek, hajléktannak, napjaikat segélyeken tengetnek. Kéves cinikusabb és felháborítóbb mondatot hallottam az elmúlt hónapokban – pedig volt ezekből elég – mint a kormányfő szavait, amelyek arról szóltak, hogy a rendelettel a kormány célja az, hogy a fiatalok tanuljanak meg keményen dolgozni, helytállni az életben. Vajon melyik országban él a miniszterelnök, akinek egy ilyen törvény kapcsán efféle mondatok hagyhatják el a száját,

vajon mit tud a szegénység mélységeiről, a munka világáról és a társadalomról, amelynek – elméletileg – felemelésére vállalkozott?

Ezek az iskolából kilökött gyerekek nem dolgozni fognak megtanulni, hanem már gyermekkorukban megismerkednek a feleslegessé, a céltalansággal, a teljes kilátástalanság érzésével, már 15 éves korukban végérvényesen elveszítik a társadalmi integráció legminimálisabb esélyét is. A homlokukra írják, hogy nincs rájuk szükség, és a társadalom semmiféle felelősséget nem vállal a sorsukért, jövőjükért. 15 évesen nyilván azok fognak kiesni az oktatási rendszerből, akik még a nyolc általánost sem végezték el, és ha egyszer kihullanak a rendszerből, akkor oda már soha többé nem térnek vissza. Az ítélet, amelyet a mai kormány kimond felettük, legtöbbszörük esetében örök életükre szól. Szociológiai kutatások sora bizonyítja, hogy éppen a legalacsonyabb képzettségű fiataloknak van a legkevesebb esélyük arra, hogy munkát találjanak, éppen ebben a körben a legmagasabb a munkanélküliek aránya. Magyarország északi-keleti régiójában vannak olyan települések, ahol 80-90 százalék a munkanélküliek aránya, a szakképzetlen, nyolcosztályos végzettséggel sem rendelkezők elhelyezkedési lehetőségei mindenhol az országban minimálisak.

Romaellenes a tizenöt évre leszállított tankötelezettségi korhatár

Nyilvánvaló a törvény romaellenes mivolta is. Az alacsony képzettség és a munkanélküliség az átlagnál sokkal nagyobb mértékben sújtja a magyarországi cigányságot. Nyilvánvaló, hogy akik 15 éves korukban kikerülnek az oktatási rendszerből, azok sem írni, sem olvasni nem tanultak meg, és többségük csupán néhány osztályt végzett el. Ahhoz a 18 százalékhöz tartoznak, amelyik a felmérések szerint 15 éves korára, az általános iskolában eltöltött nyolc év ellenére funkcionális analfabéta maradt. Ha nem tudtak írni-olvasni megtanulni, akkor nyilvánvaló, hogy a mai technikai-technológiai körülmények között a legegyszerűbb munkafolyamatokat sem lesznek képesek elsajátítani. „Föl kell kínálni a fiatalok és szüleik számára azt a lehetőséget, hogy választhassanak, hogy a 15. életévét betöltött fiatal foly-

tatni kívánja-e tanulmányait, vagy inkább munkába áll” – olvasható a tankötelezettség korhatárát 15 évre leszállító Széll Kálmán Tervben. Az elítélt választhat a golyó vagy kötél általi halál között. Legalábbis látszólag. Valójában ugyanis a felkínált választási lehetőség éppen olyan önző, képmutató és hazug, mint az elmúlt hónapok szegényekkel kapcsolatos kormányzati politikájának minden egyes lépése. Mintha az úgy lenne, hogy az írni-olvasni sem tudó, borsodi vagy nyírségi fiatalok birtokában lennének azoknak a készségeknek és lehetőségeknek, hogy eldönthessék, tanulni vagy dolgozni akarnak. Mintha csupán szabad mérlegelés kérdése lenne, hogy merre tovább. De hiszen, ha képes lenne felelősségteljesen dönteni vagy akár szülei erről a kérdéssel, akkor nem állt volna el ez a helyzet!

Döntésük egyszer s mindenkorra megpecsételi sorsukat

Rendszeres munkára pedig – ezekben a hátrányos helyzetű régiókban – még az érettségi vagy szakmunkás-bizonyítvánnyal rendelkeznek sincs esélyük. A 15 éves korukban az iskolarendszerből kihullók jó eséllyel életük végéig alkalmi munkákból, segélyekből fognak élni, soha nem lesz esélyük arra, hogy túllépjének a gyakran felesleges és a társadalom által mélyen lenézett közmunkákon, hogy a felemelkedés, a nyomorból való kilépés valamiféle perspektívája kirajzolódjon előttük. 15 évesen elmenekülnek a számukra esetleg kudarcok, megaláztatások és frusztrációk halmazát jelentő iskolából, és ez a döntésük egyszer s mindenkorra megpecsételi sorsukat. Jól tudjuk, hogy eddig is voltak, akik lemorzsolódtak, akik a 18 éves korig tartó tankötelezettség ellenére is abbahagyták a tanulást, de sokkal többen voltak azok, akiket csak ez a kényszer tartott a rendszerben. Azért érettségiztek le vagy tanultak szakmát, mert a tanulásnak nem volt alternatívája számukra. Most, ha 15 évesen feladhatják a küzdelmet, bizonyára sokszorosára növekszik azok aránya, akik élnek is ezzel a lehetőséggel. Akik menekülni akarnak az iskolából, mert nem sok örömük volt benne. Mert soha nem ismerték meg a tudás értelmét, a siker örömét, a biztató szó melegét.

(Folytatás a 9. oldalon)

A HOMLOKUKRA ÍRJÁK, HOGY NINCS RÁJUK SZÜKSÉG

(Folytatás a 8. oldalról)

Mert senki nem volt a környezetükben, akinek példáján láthatták volna, hogy a tanulás, a tudás életre szóló elnyöket biztosíthat számukra.

Az állam azon igyekszik, hogy megszabaduljon tőlük

És az állam ahelyett, hogy az oktatási rendszer és a pedagógusképzés gyökeres átalakításával azon fáradozna, hogy megtalálja azokat az eszközöket, módszereket, amelyek segítségével az iskola nem a kudarcok forrása, lerázandó nyg lenne a halmozottan hátrányos helyzet fiatalok számára, azon igyekszik, hogy hogyan tudna minél elbb megszabadulni tőlük.

Az sem számít, hogy bár rövid távon ezzel nyilván meg lehet takarítani néhány száz millió forintot, hosszú távon ez a megoldás egyre elviselhetlenebb terheket ró a társadalomra.

Lehet, hogy egy ilyen intézkedéssel csökkenteni lehet az oktatási intézményeknek kifizetendő fejkvótát és a családoknak juttatott családi pótlékot, de nyilvánvaló, hogy az elemi iskolai végzettséggel sem rendelkező dönt többsége élete végéig szociális segélyekből fogja tengetni életét.

Ostoba és rövidlátó politika az, amely néhány ma megtakarított forintért növeli sokszorosára a következő generációk terheit. És mindez persze korántsem csupán anyagi kérdés.

A már gyermekkorukban végérvényesen leszakadók tömege, a céltalanul lézengő, éhez fiatalok tovább növelik a már úgyis robbanásához közeli társadalmi feszültségeket. Azal, hogy kiteszítjük őket az oktatási rendszerből, elveszük tőlük a társadalmi integráció elemi esélyeit is, és újabb terheket és feszültségeket örökítünk gyermekeinkre és unokáinkra. Hazugság az új alkotmányban a jövő generációk iránti felelősség alkotmányos kötelezettségérről írni egyfelől, sokszorosára növelni a rájuk szakadó megoldatlan társadalmi problémákat másfelől.

Vásárhelyi Mária
szociológus

KOMOLY KÉTELYEK

Hiller István: Elfogadhatatlan a tankötelezettségi korhatár csökkentése

Elfogadhatatlannak nevezte a tankötelezettségi korhatár kormányzat által tervezett, 15 évre való csökkentését Hiller István korábbi oktatási és kulturális miniszter az MSZP országgyűlési frakciója humánpolitikai kabinetjének konferenciáján. A március 29-i rendezvényen részt vettek az MSZP pedagógus tagozata, illetve a pedagógus szak-szervezetek és az oktatással foglalkozó civil szervezetek vezetői, képviselői.

A Tankötelezettség: következmények és lehet ségek cím tanácskozáson Hiller István volt miniszter rámutatott: a tankötelezettség korhatárának leszállítása „ördögtől való gondolat, (...) ez az út a pokolba viszi mindazokat, akiket az oktatási-nevelési rendszer ilyen formán kiteszít magából”. Véleménye szerint akik ezt az oktatáspolitikai változtatást igyekeznek végrehajtani, azok „neofeudális társadalomképet” akarnak létrehozni, mert a kormányzat „megmondja, hogy mi a jó” az embereknek, még az oktatás területén is. Nem értett egyet azal a kormányzati szándékkal sem, miszerint 40 százalékkal akarják csökkenteni öt év alatt a hallgatói létszámot a felső oktatásban, a költségtérítéses képzések díját pedig – „egyelőre meg nem határozott, de belátható időn belül” – átlagosan a duplájára tervezik emelni. A szakképzés szerinte jelenleg idejétmúlt „inasképzést” jelent, amit egy évszázaddal ezelőtt vezettek be.

A magyar gazdaságban gyakorlatilag nincs igény a segéd munkásokra

Benedek András, a Magyar Pedagógiai Társaság elnöke, tanszékvezető egyetemi tanár eladásában utalt arra: csaknem másfél millió gyermek életpályáját határozhatja meg a korhatár tervezett leszállítása. Ezzel mintegy 10 százalékkal lehet több a középfokú végzettséggel nem rendelkező aránya, ráadásul a pedagógusok egy része elbocsátható lesz. Ez utóbbi azonban nem természetes szelekció lesz, mert kényszerből hajthatják végre. Mint mondta, a 15 éveseket a kormányzat potenciális munkavállalónak tekinti, de szerinte csak semmiféleképpen nem minősülnek képzettnek. „Komoly kételyeit” fejezte ki, hogy ezek a fiatalok eséllyel helyezkednek majd el, mert „az európai munkaerőpiacon ilyen szintű tudással már nem lehet helytállni”, legfeljebb szociális foglalkoztatásban vehetnek részt. Megemlítette, hogy jelenleg is nagy a lemorzsolódás a középfokú iskolarendszerben, s ez a rendszerváltás óta emelkedő tendenciát mutat. A legnagyobb lemorzsolódás a szakiskolákban van, nemegyszer 20-25 százalék az aránya. Hozzátette: a gazdasági válságban az állásukat leginkább a fiatalok veszítették el. A magyar gazdaságban gyakorlatilag nincs igény a segéd munkásokra, márpedig a 15 éves koruk után tovább nem tanulókból leginkább ez válhat – hangzott el.

Pehr Erika jogász, gyermekvédő, egyetemi docens arról beszélt, hogy a tankötelezettség 18 éves korra történő korábbi felemelése összhangban volt a nemzetközi, a Gyermekek jogairól szóló egyezményrel. Megjegyezte, Anglia és Új-Zéland most tervezi a tankötelezettség 18 évre való felemelését. Közölte, semmiféle biztosíték nincs arra, hogy a 15 évesen az iskolából kikerülő befejezzék tanulmányaikat, mert „ebben az életkorban a gyermekeknek nincsen határozott jövő képük”. Így fokozottan ki vannak téve a csellengés, a drog- és alkoholfogyasztás, a bűnözés, valamint a gyermekprostitúció veszélyeinek. Arra kell törekedni, hogy minden gyermek legyen tanköteles – összegezte.

Az EU-ban 14,9, Magyarországon 11,7 százalék volt a korai iskolaelhagyók aránya

Elmondása szerint Magyarországon 2007-ben a 17 évesek 92, a 18 évesek 83 százaléka vett részt az oktatásban. A legutóbbi PISA-felmérés arra is rámutat, hogy az abban részt vevő országok közül Magyarországon a legszorosabb az összefüggés a szociális háttér és a tanulmányi elmenetel között – hívta fel a figyelmet. A korai iskolaelhagyás okaiként a hátrányos helyzetet, a tanulás iránti motivátlanságot, a rossz pályaválasztást sorolta, illetve azt, hogy rosszul érzi magát a diák az iskolában. 2008-ban az EU-ban 14,9, Magyarországon 11,7 százalék volt a korai iskolaelhagyók aránya. A lemorzsolódás tipikus területe a szakiskola – fejezte hozzá.

Trencsényi László, a Magyar Pedagógiai Társaság ügyvezető elnöke, egyetemi docens kiemelte: a büntető törvénykönyv (Btk.) tervezett változtatása és a 15 éves tankötelezettségi korhatár együttesen azt is üzenheti, hogy akik nem tudnak 15 éves koruk után továbbtanulni, azok könnyen juthatnak börtönbe, és „bükki betyárok lesznek (...), a bűn útjára kerülnek”. Meglátása szerint ezek a változások a roma társadalmat érinthetik a legérzékenyebben. „Hihetetlenül veszélyesnek” nevezte a Btk. szigorításának és a tankötelezettség korhatára leszállításának tervét, ezért ezek ellen „politikai küzdelemre van szükség”. Mint mondta, a 15 évesen tanulmányaikat megszakítóknak nem feltétlenül lesznek kétféle munkások, mert ma már a fizikai munkához is egyre magasabb szintű technikai ismeretek szükségesek.

SZAKMAILAG MEGALAPOZOTT VÁLTOZÁSOKAT VÁR AZ OKTATÁSÜGYBEN A MAGYAR PEDAGÓGIAI TÁRSASÁG

Állást foglalt az oktatásügyi jogszabályok előkészítéséről a Magyar Pedagógiai Társaság (MPT). Elismerik, hogy a társadalmi-gazdasági folyamatok, valamint a tudományok fejlődésének szempontjait figyelembe véve időről időre változásra szorulnak az oktatás jogszabályi keretei, ugyanakkor a társaság véleménye szerint a stabilitás és változás egyensúlya alapján e kereteknek mindenkor biztosítaniuk kell az eredményes és hatékony nevelő-oktató munka feltételét.

A társaság elnöksége és tagjai aggodalommal figyelik a kormány, az oktatási kormányzat jogszabály-el készítésével kapcsolatos tevékenységét. Megítélésük szerint a társadalmi-gazdasági folyamatok, valamint a tudományok fejlődése nem követeli meg az oktatási rendszer értékvilágának és lényegi elemeinek jelentős mértékű újraszabályozását. A tervezett változtatásokat megalapozatlannak ítélik, mivel az oktatás lényegi elemeinek jelentős mértékű újraszabályozásával kapcsolatban nem készültek elemzések, értékelések, tanulmányok, az olykor váratlan és hirtelen elkerült tervezett intézkedésekre vonatkozóan nem készültek hatástanulmányok, emiatt nem készültek – nem is készülhetnek – a tervezett intézkedések anyagi vonzataira vonatkozó számítások.

Mint állásfoglalásukban leszögezik, 2011 márciusában nem ismertek az oktatás különböző nagy alrendszeire – közoktatás, felsőoktatás, szakoktatás, felnőttoktatás, intézményfenntartás, oktatásfinanszírozás stb. – vonatkozó koherens és konzisztens szabályozási dokumentumok tervei. A politikai

megnyilvánulásokban viszont megjelent a teljes rendszer szabályozásának szeptemberi bevezetése. A szeptemberre bevezetni tervezett változásokat el készíttetlennek értékelik, és félnek tartják, hogy – amennyiben a törvénykezés megtörténik – a jogalkotók szándéka ellenére az oktatás területén a jogbiztonság gyengülni fog.

Az MPT leszögezi, a korábbi gyakorlatának megfelelően elkészítette szakmai párbeszédre az oktatás bármely kérdésével kapcsolatban. Ennek jegyében, széles szakmai együttműködéssel szervezték meg 2008-ban a VII. Nevelésügyi Kongresszust, az oktatási kormányzat felkérésére ennek jegyében véleményezték a tervezett változtatások első és második verzióját, ennek jegyében döntöttek arról, hogy 2011 májusában a VII. Nevelési Kongresszus ajánlásait is figyelembe véve szakmai konferenciát szervezzenek. Fontosnak tartják ugyanis, hogy a változások szakmailag is megalapozottak legyenek, és maguk mögött tudják az érintett szakmai közösség és az intézményhasználók többségének támogatását.

A VILÁG LEGVAGÁNYABB KÉMIAÓRÁJA

Hazánkból indul a chemgeneration.com

A Kémia Nemzetközi Éve alkalmából egyedülálló internetes tudásbázist hozott létre márciusban a Magyar Kémikusok Egyesülete és a BASF Hungária. A Chemgeneration.com nevű weboldal a kémiát mint szerethető tudományt mutatja be a felnövekvő generációknak. A magyar fejlesztésű portál a következő hónapokban tíz országban 11 nyelven debütál, a hazai köszöntőt Pálinkás József akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke tartotta.

Az alapító partnerekhez csatlakozott a Richter, a TEVA Gyógyszergyár, a Mol, a Tiszai Vegyi Kombinát és a sanofi-aventis/Chinoin, hiszen számukra is a jelen és a jövő egyik legnagyobb kihívása a megfelelő szakember-utánpótlás biztosítása, ehhez pedig nagymértékben hozzájárulhat egy modern, a közösségi médiára hangolt, az ifjúságot a mai kor eszköztárával megszólító weboldal. A tudásbázis létrejöttét szakmailag a Szegedi Tudományegyetem Fizikai Kémiai és Anyagtudományi Tanszéke támogatta.

A Chemgeneration.com honlap látványos köntösben és szórakoztató módon mutatja be a kémia történetét, eredményeit és a civilizáció fejlődésére gyakorolt hatását. Tartalmának gerincét a „Technológia

Mérföldkövei Kémikus Szemmel” fejezet adja, amely a fontosabb iparágak történetét nyomon követve mutatja be a kémia fejlődését és meghatározó szerepét az elmúlt évszázadokban. A weboldal célja, hogy felébressze a tudományág iránti érdeklődést, valamint bemutassa a kémia helyét világunkban, beleértve kiemelkedő szerepét az emberiség jövőjének és fenntartható fejlődésének szempontjából.

„A Chemgeneration.com a fiatalok által kedvelt, fejlett webes megoldásokkal, videókkal és interaktív ábrák segítségével mutatja be a kémia fejlődését, a jelentős kémikusokat és napjaink vegyipari kutatásait. A fejezeteket elolvasva, a kisfilmeket végignézve könnyen megértheti mindenki, hogy a kémia nélkülözhetetlen szerepet játszik a mindennapokban, akár merre nézünk, mindenütt jelen van” – mondta Mátys Péter, a Magyar Kémikusok Egyesületének elnöke.

Az internetes közösségek, a feltörekvő generációk megszólítása az ismeretterjesztés mellett azért is kiemelten fontos feladat, mert a kémia önmagában már nem lesz elég ahhoz, hogy a civilizáció fejlődésének jelenlegi ütemét tartani lehessen. A szemléletváltáshoz olyan felelős gondolkodókra lesz szükség, akik a kémiában nem egyszer

tantárgyat, hanem egy lehetőséget és megoldást is látnak.

„A BASF fontosnak tartja, hogy a felnövekvő generációk megfelelő ismeretekhez jussanak, és ne csak megértésük, hanem meg is szeressék a kémiát, amely mindannyiunk életében nap mint nap jelen van. Minden kémia: a múltunk, a jelenünk, de legfőképpen a jövőnk. Nagy örömmel tölt el, hogy a Chemgeneration.com projektünkkel egy rendkívül kreatív, látványos weboldallal segíthetjük a kémiaoktatást Magyarországon és a kelet-közép-európai régióban” – nyilatkozta dr. Herbert Fisch, a BASF Hungária Kft. ügyvezető igazgatója.

A Chemgeneration.com virtuális kémiatermében többek között olyan kérdésekre kaphatunk választ, hogy miként lesz a fekete aranyból üzemanyag, hogyan ment életet egy apró penészgomba, vagy például mi folyik egy nanocsben. Megismerkedhetünk a pontosan 110 évvel ezelőtt Nobel-díjjal jutalmazott Marie Skłodowska-Curie életével és felfedezéseivel, vagy Szent-Györgyi Albert munkásságával, a 3D molekulamegjelenítéssel pedig a lehető legközelebb kerülhetünk szemügyre a világ alkotóelemeit.

LEKERÜLHET A LAKAT A KISISKOLÁK KAPUJÁRÓL

Döntött a kormány a kisiskolák újraindításához szükséges támogatásról, ezért a központi költségvetés terhére 300 millió forintot biztosít a kistelepüléseken lévő iskolák 2011/2012-es tanévben történő újraindításához. Mindezt közleményben tudatta az oktatási államtitkárság március 18-án.

Az oktatási államtitkárság szerint: „Az elmúlt nyolc év alatt az MSZP–SZDSZ felel tlen, jövő felél kormányzásának 163 kisiskola esett áldozatul, a jelenlegi kormány azonban elkötelezett a kistelepülési iskolák újraindítása mellett. A Nemzeti Erőforrás Minisztérium Oktatásért Felelős Államtitkárságának álláspontja szerint a kistelepüléseken az iskola több, mint oktatási intézmény: szellemi-kulturális centrum, közösségi tér, és a falu jövőjének záloga. Az iskolájától megfosztott település sorvadásnak indul, elnéptelenedik.”

Az idei költségvetés 300 millió forintot biztosított a kistelepüléseken levő iskolák 2011/2012-es tanévben történő újraindítására. Az összeg egy átfogó támogatási rendszer első eleme, amelynek célja, hogy megteremtse a kisiskolák újraindításához szükséges feltételeket, így módon javítsa az aprófalvakban élő lakosság helyzetét, hozzájáruljon az alacsony lélekszámú települések lakosságmegetartó erejének növeléséhez. A támogatásra pályázatok útján azok az önkormányzatok, intézményi társulások és többcélú kistérségi társulások jogosultak, amelyek vállalják, hogy meglévő iskolaépületeikben a 2011/2012. tanévtől tagintézményként újraindítják a nappali tagozatos általános iskolai oktatást felmenet rendszerben az 1–4. évfolyamon, vagy önállóan újraszervezik a teljes nyolc évfolyamot.

A támogatás elnyerésének feltétele, hogy a település lélekszáma ne haladja meg a 3 ezer főt, ne m ködjön ott másik általános iskola, és az érintett szülők írásban igényeljék, hogy az önkormányzat legalább az alsó tagozatos diákok tanítását helyben biztosítsa.

Nem jogosult támogatásra az a pályázó, amely az általános iskolai feladatellátásról nem állami, nem helyi önkormányzati intézményfenntartóval kötött közoktatási megállapodást, és ezt a 2011/2012-es tanévben is így tervezi. Akkor sem, ha köztartozása áll fenn, vagy csőd-, felszámolási eljárás alatt áll, vagy nem rendelkezik közoktatási esélyegyenlőségi intézkedési tervvel. A vissza nem térítendő támogatás pályázónként legfeljebb 30 millió forint lehet, amelyet az iskolaépület felújítására, a munkaadó személyi és dologi feltételeinek biztosítására, valamint az oktatáshoz szükséges taneszközök beszerzésére lehet fordítani. A támogatás odaítéléséről az oktatásért felelős államtitkár legkésőbb május 9-ig dönt, ezt követően támogatási szerződést kötünk, amelynek alapján az egyösszegű kifizetést a tárcsa legkésőbb június 30-ig folyósítja.

TÖRTÉNELMI EGYHÁZAK A CIGÁNYOKTATÁSÉRT

Balog Zoltán, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium társadalmi felzárkózásért felelős államtitkára a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat állami támogatásáról írt alá március 17-én megállapodást a magyarországi történelmi egyházak képviselőivel. A cigányság felzárkóztatásának egyik lehetséges módja az oktatásban keresendő, de nem mindegy, hogy milyen minőségű lesz az az értelmiségi, aki diplomát szerez. A minőség javításában nagy szerepe van az egyházaknak – mutatott rá Balog Zoltán a megállapodás aláírását követően. **Hozzátette: nagyon fontos, hogy a jövő generációi ne a magyarságuk ellenében határozzák meg roma identitásukat.**

Az államtitkár tájékoztatott arról, hogy négy egyház – a Magyar Katolikus Egyház, a Magyarországi Református Egyház, a Magyarországi Evangélikus Egyház és a Magyar Görög Katolikus Egyház – vállalta a roma felső oktatási szakkollégiumok indítását. A szakkollégiumok létesítésének célja a társadalmi, nemzeti és szociális kérdések iránti érzékenység növelése, a magyar-roma identitás megerősítése, a szakkollégium roma diákjai tanulmányi előmenetelének, nevelésének és személyiségfejlődésének támogatása, valamint a közösségi felelősségvállalás iránt elkötelezett, keresztény szellemiségű roma értelmiség megerősítése – áll a szakkollégiumok létrehozására elkészített szándéknyilatkozatban.

A református egyház Debrecenben vállalta a kollégium létrehozását, mely várhatóan idén szeptembertől tud majd diákokat fogadni – mondta *Bölcskei Gusztáv* református püspök, hozzátéve: azért jó ez a kezdeményezés, mert egy olyan területen keresik most az együttműködést, ahol mindannyiuknak közös érdeke van.

Kocsis Fülöp, a görög katolikus egyház püspöke rámutatott: ennek a kezdeményezésnek első sorban az a célja, hogy a magyarság és a cigányság súlyos problémákkal terhelt együttélését megkönnyítse. Hozzátette: a görög katolikus egyház Miskolcon létesít szakkollégiumot.

A valódi áttörést az fogja meghozni – hangsúlyozta *P. Forrai Tamás*, a jezsuita rend képviselője, SJ tartományfőnök –, ha megjelennek a cigány pedagógusok is. A jezsuiták Budapesten indítják el szakkollégiumukat, és a cél az, hogy két év alatt két ütemben töltsék fel a 48 férőhelyet.

Fabiny Tamás evangélikus püspök kijelentette, hogy az evangélikus egyház is részt kíván venni ebben a kezdeményezésben, hiszen az evangélikus egyház mindig is iskolafenntartó és mindig is befogadó egyház volt, és most segíteni szeretne a cigányság felzárkóztatásában is. Az evangélikus egyház Nyíregyházán nyitja meg kollégiumát.

Forrás: kormány.hu

„A szakmai ellenőrzés szárnyakat adhat a pedagógusoknak”

A tanárok szakmai ellenőrzése szárnyakat adhat a pedagógusoknak – mondta az oktatásért felelős államtitkár az InfoRádió Aréna című műsorában. A javaslatot korábban a Pedagógusok Szakszervezete visszautasította.

Az oktatók ösztönzésének terén a pedagógusi életpályamodell bevezetése mellett a tanárok szakmai ellenőrzésének megkezdését várja *Hoffmann Rózsa* oktatásért felelős államtitkár a legjelentősebb eredményt. Az oktatási államtitkár elmondta: egy jó szándékú, segítségre orientált és tanácsadással egybekötött, szakszerű ellenőrzésről lenne szó, amely objektív. Ez szárnyakat tud adni még az átlagosnak tekinthető pedagógusnak is – tette hozzá. Az elképzelés értelmében a tanárok munkáját erre felkészített pedagógusok ellenőrizhetnék, akik évente kétszer vállalhatnának ilyen munkát. *Hoffmann Rózsa* szerint a 26 éve megszüntetett, korábban tanfelügyeleti ellenőrzésnek hívott rendszer hiánya miatt az országos tanári kar elbizonytalanodott, hiszen nem kap munkájáról visszajelzést.

A Pedagógusok Szakszervezete úgy véli, hogy a közoktatás átszervezésének valós indoka az, hogy az állam döntő szerepet akar vállalni a közoktatás irányításában, ezért kívánja csökkenteni az iskolák és a pedagógusok autonómiáját.

Forrás: HR Portal

SZÜLŐK EGY ÚJ EURÓPAI ÉRTÉKELÉSI KULTÚRÁÉRT

A minőségbiztosításnak a tanárok, diákok és szülők együttműködésén kell alapulnia

Az Európai Szülők Egyesülete (European Parent's Association – EPA), valamint a Magyar Pedagógiai Társaság (MPT) és a Comenius Műhely (CM) közös szervezésében az európai iskolák értékelési rendszerével kapcsolatos kérdéseket vizsgálta az a konferencia, amelyen több mint húsz ország képviselői vettek részt. A március 25–26-i rendezvényt *Brassói Sándor* nyitotta meg a Nemzeti Erőforrás Minisztérium nevében Budapesten. A konferencia része volt a hivatalos soros EU-elnökségi programnak.

Ausziából, Hollandiából, Finnországból, Szerbiából, Luxemburgból és hazánkból érkezett szakemberek a terület számos aspektusát vetették fel a konferencia résztvevőinek. A szülői képviselők, diákok és tanárok a témát az iskolai minőség szempontjából vizsgálják.

A minőséget osztálytermi keretek között kell meghatározni

Mint ismert, az iskola magas minőségi elvárásai biztosítják a kereteket a magas szintű tanulási folyamathoz. Ezért a min-

iséget elsősorban osztálytermi keretek között kell meghatározni. A minőségbiztosításnak az „iskolai partnerek” – tanárok, diákok és szülők –, az oktatási folyamat valamennyi résztvevőjének együttműködésén kell alapulnia. Ezért valamennyi csoport képviselőinek részt kell vennie az oktatási folyamat szabályozásának minden elemében.

A diákok magas szinten képesek az önértékelésre és az oktatási folyamat színvonalának elismerésére.

A résztvevő szakemberek és az oktatási folyamat szereplői helyi diákokkal közösen megosztották személyes gondolataikat, és közös véleményt formáltak az értékelés összetett, de fontos elemeiről: az iskolák, diákok és tanárok értékelése; az értékelés pontossága; az eredmények összehasonlíthatósága.

Minden gyermeknek joga van az ingyenes oktatáshoz 18 éves koráig

Az iskolai bizonyítványoknak kompatibilisnek kell lenniük annak érdekében, hogy megfelelő belépőt jelentsenek a munkaerőpiacra vagy más oktatási intézményekbe.

A konferencia egyértelműen azt mutatta meg, hogy az ellenőrzési és értékelési folyamat valamennyi aspektusát különböző szempontokból vizsgálva, részletesen elemezni kell annak érdekében, hogy eleget lehessen tenni a diákok, szülők és a társadalom elvárásainak. A tudás egyszerű, szelektálatlan tesztelése a kontextus és a felhasználás céljának ismerete nélkül nem elfogadható.

Az Európai Szülők Egyesülete fontos lépést tett annak érdekében, hogy felhívja a figyelmet a jelenlegi értékelési rendszerekkel kapcsolatos, fontos kérdésekre, ezen belül az összehasonlíthatóság és az átláthatóság fontosságára annak érdekében, hogy mindent megtegyünk a jövő Európája érdekében, amely nyitott a mobilitásra az oktatásban és a munkában.

Az élethosszig tartó tanulás európai koncepciója egyértelműen azt is jelenti, hogy minden gyermeknek joga van a nappali tagozatos és ingyenes oktatáshoz legalább 18 éves koráig. Ezért az EPA osztja az MPT aggodalmait a jelenlegi magyar változásokkal kapcsolatban különös tekintettel azok szociális, életminőségbeli vonatkozásaira.

GYERMEKJOGOT SÉRTŐ MAGYAR VÁLTOZÁSOK

Az Európai Szülők Szövetsége (EPA – European Parent's Association) Budapesten ülésezett március 25-én és 26-án. Az eseményre mintegy negyven külföldi aktivista érkezett, hogy *Johannes Theiner* (Bécs) elnökletével megvitassák, melyek az iskolai értékelés problematikái szülői szemmel. *Salamon Eszter*, az Európai Szülők Magyarországi Egyesületének elnökét a szervezettel kérdeztük.

– *Hány tagja van az Európai Szülők Szervezetének?*

– Jelenleg 26 országból vannak tagjai az EPA-nak, néhány országból több szervezet is, a tagok között vannak társult országok is, például Szerbia.

– *Hány magyarországi tagja van ennek a szervezetnek?*

– A szervezet egyetlen magyar tagja a Magyar Pedagógiai Társaság és a Comenius M helyi ún. közös tagság keretében – az utóbbi adja most át a stafétát az Európai Szülők Magyarországi Egyesületének.

– *Mit tart az Európai Szülők Szövetsége az iskola, az oktatás legnagyobb problémájának jelenleg?*

– Az EPA, mint a szülői jogok és érdekek európai lobbiszervezete elsősor-

gesen összeurópai szinten tekint az oktatás problémáira, így a legnagyobb problémákat többek között a migráns szülők és gyerekek helyzete, az élethosszig tartó tanulás kérdései jelentik. Egyik legfontosabb feladatának azt tartja, hogy az iskolában a szülők, tanárok és gyerekek egyenrangú partneri viszonyt alakítsanak ki.

– *Ön mint a magyarországi szervezet elnöke hogyan látja, Magyarországon is ez a legnagyobb gond?*

– Magyarország helyzete sok szempontból eltér az európai átlagtól. Az iskolai partnerség kérdése véleményem szerint legalább annyira fontos nálunk, mint más európai országokban, míg például a migráció okozta problémák helyett nálunk hasonló problémákkal szembesülnek a hátrányos helyzetű térségekben részben romakérdés formájában. A hazai oktatási rendszerben a legnagyobb problémának az állandó változást, az elvárások folyamatos módosítását érzem, ennek összes okával és következményével együtt – beleértve ebbe természetesen azt a felmérhetetlen veszélyt, amit az iskolakötelezettség korhatárának leszállítása jelent a munkavállalói kor alsó határa alá.

– *Mennyire ismeri az európai szövetség a magyarországi oktatási változások-*

kat, és mi a véleménye róluk, jó iránynak tartja?

– Az EPA vezet it az elmúlt hetekben tájékoztattuk a tervezett újabb változásokról, amelyek egy része gyermeki jogi, illetve európai szintű szabályozásokat is sért. Mostani, budapesti konferenciánkon szeretnénk kialakítani az EPA közös, képviselhet véleményét – bár azt tudnia kell, hogy az EPA, más uniós szervezetekhez hasonlóan, csak abban az esetben nyilvánít véleményt, ha egy ügynek össz-európai hatása van.

– *Fordulnak-e ez ügyben hivatalosan a Nefmi oktatásért felelős államtitkárhoz, Hoffmann Rózsához?*

– Az EPA nevében nem tudok egyelőre nyilatkozni, térjünk vissza rá a konferencia után. A Magyar Pedagógiai Társaság minden lehetséges fórumon nyilatkozott és tiltakozott már a várható változások ellen. A szülői érdekeket képviselő Európai Szülők Magyarországi Egyesülete, bár januárban megalakult, jelenleg bejegyzés alatt áll, így formálisan, önálló jogi személyként még nincs joga fellépni. Tervezzük, hogy a minisztériumhoz fordulunk, bár hatást inkább a nyilvánosság hatalmától várunk.

M. I.

KONGRESSZUS UTÁN – VÁLTOZÁSOK FOLYAMATÁBAN

Ismét konstruktív párbeszédre hívja az oktatásért felelősséget vállalókat a Magyar Pedagógiai Társaság

Annak ismételt igazolására, hogy az „oktatás közügy!”, újra konstruktív párbeszédre hívja az oktatásért felelősséget vállaló politikusokat és az oktatásban dolgozókat a Magyar Pedagógiai Társaság (MPT)!

A VII. Nevelésügyi Kongresszust követ szakmai konferenciát 2011. május 27–28-án tartják. A Kongresszus után – változások folyamatában című rendezvényt kettős céllal kezdeményezte az MPT, egyrészt áttekinteni a VII. Nevelésügyi Konferencia konszenzussal elfogadott ajánlásainak sorsát, azok gyakorlati megvalósulását, másrészt azért, hogy konstruktív párbeszéd alakulhasson ki a jelenlegi oktatáspolitikai törekvések, szándékok vonatkozásában.

Mint ismert, nevelésügyi kongresszust a hagyományok alapján a pedagógustársadalom meghatározó közéleti személyiségei mindig a nevelésügy előtt álló történelmi kihívások idszakában hívták össze. 1848 óta erre hét alkalommal került sor, a VII. Nevelésügyi Kongresszust – amelynek felhívásához

200 szervezet csatlakozott –, a közoktatási érdekegyeztetésben érintett szervezetek öt éve hívták össze. A kongresszus is úgy foglalt állást, hogy időről időre indokolt kisebb szakmai fórumok keretében megvitatni az ajánlások sorsát, a magyar oktatásügy lényeges tennivalóit. Most, hogy alaposan megszorodtak a változások az oktatásban, a közoktatási és a felsőoktatási törvény elkészítési munkái is indokolják, hogy a pedagógusszakma a kongresszus tartalmi sokszínűségének megfelelően foglalkozzon a jövő kérdéseivel. Ha a 2008-as kongresszus szimbolikusan híd volt a két helyszín, a kultúra fellegvára (Művészetek Palotája) és a realitásmiség patinás képzőhelye (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem) között, úgy a következő konferencia funkciója a hídépítés, az oktatáspolitikai és a pedagógusszakma konstruktív dialógusának alkalma.

A Kongresszus után – változások folyamatában konferencia nyilvános, szekcióüléseit a Budapesti Műszaki és

Gazdaságtudományi Egyetem Q épületében eladóiban tartják majd. A részvételi szándékot 2011. április 1-jétől lehet jelezni, a részvételi díj – amely tartalmazza az előadásokon, a szekciókban (a résztvevők több szekció munkájában is részt vehetnek), a kulturális programon való részvétel lehetőséget, a dokumentációt tartalmazó kiadványokat, továbbá az étkezéseket (ebéd, fogadás, kávé és üdítő) 12 000 forint. További részleteket a www.nk7.hu honlapon olvashatnak. *M. I.*

XI. Országos Pedagógus Sportnapok

Idén is megrendezi az Országos Pedagógus Sportnapokat a Pedagógusok Szakszervezete. A sportágakról, a helyszínről, a jelentkezés feltételeiről és minden további tudnivalóról a következő számunkban értesítjük olvasóinkat!

KÖZOKTATÁSI VEZETŐ SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉS PSZ-TAGOKNAK, TISZTSÉGVISELŐKNEK

A *Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BMGE) Pedagógiai Tanszéke* a 2011/2012-es tanévben is indítja a **KÖZOKTATÁSI VEZETŐ** szakirányú továbbképzést. Ez a PSZ és a tanszék megállapodása alapján **érdekvédelmi-szakszervezeti kiegészítő képzéssel** büntül. Ezáltal a hallgatók 4 féléven át egyebek mellett az érdekvédelmi-szakszervezeti ismeretek tantárgyat is tanulják. A jelentkezés határideje: **2011. június 15.** (Jelentkezési lapok a PSZ Országos Irodájától igényelhetők, illetve honlapunkról – www.pedagogusok.hu – letölthetők.)

A **képzés célja** felkészítést nyújtani:

- a közoktatás különböző szintjein vezető munkakörökben, tisztségeiben dolgozók számára feladatuk szakszerű ellátásához (ilyenek: az iskolák, nevelési intézmények igazgatói, igazgatóhelyettesei, szakmai munkaközösség-vezetői, a *PSZ tisztségviselői*, a mentor tanárok, a szaktanácsadók, szakértők, a szakképzés tovább- és átképzési intézményeinek vezető munkatársai). **Intézményvezetőnek 2011-től csak azok pályázhatnak, akik közoktatási vezetői szakirányú végzettséggel rendelkeznek!**
- a pedagógus-szakvizsga letételéhez, azaz hogy a pedagógus-munkakör betöltésére jogosult, felsőfokú iskolai végzettséggel és szakképzettséggel rendelkezők a közoktatási törvényben szabályozott szakvizsgát a képzés keretében teljesítsék, és egyúttal eleget tegyenek a pedagógus-munkakörökre előírt hétévenkénti továbbképzés követelményeinek is.

Az érdekvédelmi-szakszervezeti ismeretekkel kiegészített közoktatási vezető-képzésben az vehet részt, aki egyetemen vagy főiskolán szerzett pedagógus-oklevéllel és legalább 3 éves pedagógusi gyakorlattal rendelkezik, s tagja a Pedagógusok Szakszervezetének.

A kétéves (4 szemeszteres) képzést záróvizsga követi. Ennek, valamint a diplomamunka megvédésének alapján a végzettek **közoktatási vezetői szakirányú oklevelet kapnak, amely egyben pedagógus-szakvizsgát is jelent. Az érdekvédelmi-szakszervezeti vizsgák letétele esetén ez kiegészítő szakszervezeti vezetői oklevéllel.** A kiadott oklevél a végzettség alapdiplomájára épül, és azzal azonos szintű (egyetemi vagy főiskolai). A pedagógus-szakvizsga teljesítésével magasabb fizetési osztályba kell sorolni a pedagógust!

Egy hallgató költsége félévenként kb. 110 000 Ft, amely fedezhető a pedagógus-szakvizsga és -továbbképzés céljára biztosított normatív támogatásból. (Ebbe beletartozik az oktatás, az adminisztráció, a tananyagcsomag és a bentlakásos hétféliges tréning valamennyi költsége.)

További információ: PSZ Országos Iroda (1068 Bp., Városligeti fasor 10., Tel./fax: 322-8464; Internet: www.pedagogusok.hu).

BÁRDOSI ILDIKÓ TANÍTÁSSAL SZOLGÁLJA NEMZETÉT

Akit „megfertőzött” a népzene szeretete, arra hatással lesz élete egyéb területén is

Bárdosi Ildikó az erdélyi Kis-Küküllő mentéről, Dicsőszentmártonból származik. Népdalénekléssel, népi ének tanításával és amatőr népzenei együttesek irányításával foglalkozik. Az alábbiakban hivatásáról vall.

1970-ben születtem. Szüleim ebben az id szakban a „harmóniás éneklésér l” híressé vált közeli faluban, Szászcsáváson tanítottak, ahova a rossz közlekedés miatt ki kellett költözniük. Így egyéves koromig itt nevelkedtem. A csávási „Harmóniából” ugyan nemigen lehetett részem, de szüleim mindig viccel dve emlegették, hogy nekem azért van jó énekhangom, mert a mondás szerint „Csáváson csak jó hangúak születhetnek”. Aztán sírással is sokat „er sítettem a tud met”, s ezzel a kétfajta örökséggel, no meg a nagyszüleimt l örökölt zenei hajlammal már kiskisiskolás koromtól énekesn szerettem volna lenni.

Intézményes keretek között nem volt lehet ségem zenét tanulni, mert nem volt zeneiskola. Így magánúton, a román tagozaton tanító, de magyar származású énekszakos tanárnt l tanultam zongorázni, kottát olvasni, és indított el különböz népdalversenyeken is. Szintén az éneklés szeretete vezetett a székelyudvarhelyi tanítóképz be, ahol e m vészeti ággal kiemeltebben foglalkoztak, mint egyéb líceumokban. Itt kezdtem el táncházba járni, itt hallottam el ször régi stílusú, díszített népdalokat énekelni.

Előadóművész szerettem volna lenni

A Tanítóképz Líceum elvégzése után egyévi tanítóskodás következett, majd 1990-ben felvételiztem Magyarországra, mert rájöttem, hogy én továbbra is az énekléssel szeretnék foglalkozni. Így kerültem a nyíregyházi Bessenyei György Tanárképz F iskola magyar-ének-zene szakára. Bizonyára nem véletlenül hozta úgy a sors, hogy rá egy évre itt alakult meg az országban az els intézményes fels fokú népzeneésképzés, melynek óráit nagy örömmel kezdtem látogatni.

A f iskola elvégzése után családot alapítottam Debrecenben. Amikor a Debreceni Zenem vészeti F iskola akkori népzene-tanárának, *Kedvesné Herczegh Máriának* – aki engem korábban a Lajtha László Országos Centenárium Népdalversenyen hallott énekelni – tudomására jutott, hogy Magyarországon telepedtem le, az javaslatára indította be a hajdúböszörményi zeneiskola igazgatón je a népi ének szakos képzést. Oda hívtak engem tanítani. Érdekes, hogy már a második pedagógusképz

intézményt végeztem el, és még mindig nem pedagógus, hanem csak el adóm vész szerettem volna lenni. Még akkor is úgy gondoltam, hogy ez a tanári állás csak egy átmeneti id szak lesz az életemben. De a tanításban elért sikerek, a tehetséges tanítványok, az énekesi tapasztalataim örömteli átadása meger sítettek abban, hogy én az éneklés mellett a tanítással tudom leginkább szolgálni nemzetemet.

Szerettem volna, hogy tanítványaim is megtapasztalják a mai Magyarország határain kívül rekedt magyarok sorsát, megismerhetnék ott rzött kultúránk részét. Így két alkalommal sikerült Erdélybe és a Felvidékre egy-egy egyhetes utat szervezmem zeneiskolai tanítványaimnak, ahol népdalokat gy jtöttünk, és esténként koncertekkel örvendeztettük meg a helyi közönséget.

A dalokat hallás után tanuljuk

Tanítványaim között – az els osztályostól az egyetemistáig – minden korosztály képviseltette magát. Tanári pályafutásom 17 éve alatt sok tehetséges gyereket tanítottam, de legalább annyit azok közül is, akik nem voltak különleges tehetségek, s t énekhangjuk és hallásuk is bizonytalan volt, de nagyon szerettek énekelni, szerették a népdalokat. És a zeneiskolai egyéni foglalkozások lehet séget teremtettek arra, hogy a bizonytalan, hamis hangokat kiküszöböljük. (Többek közülük megyei és országos versenyeken is díjazottak lettek).

A dalokat hallás után tanuljuk, legtöbb esetben falusi énekesek hangfelvételeir l. A népi ének tanításában ez egy elengedhetetlen mozzanat, ugyanis kottából nagyon nehéz újrafogalmazni a népdal el adásmódját és a tájegységre jellemz stílusát. A tanítás módja hasonlít egy kicsit a régi, hagyományos tanítási módhoz. A hangfelvétel meghallgatása után én vagyok a „nagy mama” vagy az „édesanya”, aki felhívja a gyerek figyelmét arra, hogy még nem tanulta meg elég pontosan a dalt. Minden apró mozzanatra odafigyelve javítom. Ez még az úgynevezett „utánzési szakasz”, amikor még tökéletes „másolatot” kell készíteni. Majd id vel, ha a stílust, az el adásmódot jól megtanultuk, s a dal „megéri bennünk”, akkor tudjuk saját érzéseinket is átadni, megélni, és azután válik a dal sajátunkká.

Tehetséges tanítványaimmal rengeteg országos versenyen (Gödöll , Székesfehérvár, Budapest stb.) els helyezést; arany, kiemelt arany min sítést; nívódíjat, kiemelt nívódíjat, nagydíjat kaptunk egyéni és csoportos éneklésben is. (Többszörösen díjazottak: *Kulcsár Annamária, Tóth Lilla,*

Varga Eszter, Káplár Gréta, Orbán Fanni, Orbán Virág, Debreczeni Gréta, Bodai Boglárka, Cserfes Énekegyüttes stb.)

Tanítók, tanulók és előadók

Az utóbbi években a tanítványokat nehezebben lehet toborozni. Amióta az állam csak az egy m vészeti ágra jelentkező gyerekek tanulmányait támogatja, a tehetséges tanulók nehéz választás elé kerülnek: például sokszor a néptánc, a hangszeres népzene vagy a képz m vészet valamelyik ága között kell választaniuk. Pedig sokan szeretik a mai gyerekek közül is a népdalokat, a népzene, a néptáncot. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az egyre növekv létszám a különböz népzenei versenyeken, a népzene közép- és fels fokú szinten való oktatásának sikeres beindítása számos intézményben, amire gyakran már többszörös a túljelentkezés.

Azt tapasztalom, hogy akit „megfertőzött” a népzene szeretete, arra hatással lesz élete egyéb területén is. Ez jelentkezik az öltözködésben, a kiállásban, bátorságban, a tiszta magyar beszédben. Tanítványaim között többen is vannak, akik már nyolc-kilenc éve járnak énekelni. Csodálom kitaratásukat, szeretetüket. Ennyi év után hatalmas nagy dallamkészséggel, szövegtudással és stílusismerettel rendelkeznek. A már „kirepült” tehetségek többen népdalénekesként vagy népzene-tanárként próbálják továbbéltetni a tanultakat, mások népzenei hanglemezeken szerepelnek, vagy a helyi népzenei együttesben – már nem iskolai keretek között – folytatják az éneklést.

1999-t l vezetem a Nyíradonyi Pávakört. Ez a feladat ajándék számomra. Szerencsés embernek mondhatom magam, mert munkám, amelyet hivatásomnak választottam, három pilléren áll. Tanítók, tanulók és el adók. Egyik a másikat segíti. Egyik feladat felszabadít a másiktól, és így soha nem válik unalmassá, egyoldalúvá az, amit tesztek.

Hálás vagyok érte!

Kreatív katedra

Lapunkban szeretnénk bemutatni azokat a pedagógusokat, akik kiváló munkájukkal sokat tesznek a magyar oktatásért, a gyerekekért, a jöv ért. Ezért kérlek titeket, aki ismer ilyen oktatókat, írja meg a nevét, elérhet ségét, hogy t is bemutathassuk a lapban. Az ajánlatokat a milleii@pedagogusok.hu címre, vagy a 06-70-602-8885-ös telefonszámra várom.

Millei Ilona

PETŐFI SZELLEMEBEN

Emlékezés a pápai Pedagógus Művelődési Házban

Március 8-tól, egy héten át rendezvénysorozattal tisztelgett az idén hatvanesztendő pápai Pedagógus Művelődési Ház *Petőfi Sándor* Pápara érkezésének 170. évfordulójára.

Március 8-án verses összejövetelre várták az érdeklődőket, ahol a jelenlevők rövid részleteket hallhattak, illetve olvashattak, adhattak el pápai kötetés, 48-as irodalmárook, tudósok korabeli költeményeiből, írásaiból. A résztvevők az este külön megemlékeztek *Lőw Lipót*, a híres pápai rabbi, a 48-as nemzetirtatóri lelkész születésének 200. évfordulójáról.

Másnap délelőtt rendhagyó irodalomóra várta a ház pápai diákokat. „A magyar népzivataros századaiból” című verses, zenés irodalmi összeállítást a veszprémi székhely TIT Váci Mihály Irodalmi Színpad három kiváló művésze – *Horváth Imre*, *Felföldi Gábor* és *Csóka Levente* – mutatta be. A közel egyórás műsorban legjelentősebb költőink alkotásainak segítségével tekinthették át a diákok a magyar népmúltját. Az egyes koronátível versblokkokat zongorajáték színesítette.

Petrovics Sándor 1842-ben Pápan írta *Tolvaj huszár* című versét, mely alá elször írta *Petőfi Sándorként* a nevét, vagyis városunkban vált Petrovicsból *Petőfi* fivé. A vers illusztrálására rajzpályázatot hirdettünk, a beérkezett alkotásokból március 11-én nyílt kiállítás, és ekkor került sor a pályázat eredményhirdetésére is. Az ötletes munkákat *Molnár Lajos* festőgrafikus, a pályázat zsürielnöke értékelte. Összesen harminc pályamű érkezett, ebből 22 általános iskolás, nyolc pedig középiskolás korú pályázótól. Az általános iskola felsőtagozatos tanulói közül első helyezett *Kovács Mirella* 12 éves tanuló lett a Szt. István Római Katolikus Általános Iskolából, második *Benecz Fanni* 14 éves tanuló a *Petőfi Sándor* Gimnáziumból, harmadik *Kovács Médea Kira* 12 éves tanuló a *Weöres Sándor* Általános Iskolából. *Marton Kitti* 11 éves tanuló a Szt. István Római Katolikus Általános Iskolából dicséretoklevélben részesült.

A középiskolás kategóriában *Bella Márton*, a *Petőfi Sándor* Gimnázium 17 éves tanulója lett az első, *Orosz Erika* 18 éves tanuló, szintén a *Petőfi Sándor* Gimnáziumból a második, *Gregócs Réka* 15

éves tanuló a Pápai Református Kollégium Gimnáziumából a harmadik. *Tóth Péter*, a *Petőfi Sándor* Gimnázium 17 éves tanulója dicséretoklevelet kapott.

A rendezvény zárásaként „Az ismeretlen *Petőfi*” – címmel *dr. Reisinger János* irodalomtörténész beszélt a halhatatlan szellem magyar költő, hajdani pápai diák életének kevésbé közismert momentumairól és azon verseiről, amelyekről kevés szó esik az oktatásban.

Kis Ernő főiskolai tanár emléke előtt, a helytörténeti író születésének 155. évfordulója alkalmából az intézmény és a Pápai Jókai Kör küldöttsége főhajtással és koszorúzással tisztelgett március 14-én az Alsóvárosi köztemetőben. A gazdag programorozat március 18-án a ház, a Kolozsvári Szentimrei Alapítvány, valamint a Művelődési és Szerkesztésügyi közös rendezésében megvalósult „Agyagfalvától Zombolyáig” című, múlt század eleji, erdélyi, magyar nyelvű hírlapokból, folyóiratokból és könyvekből rendezett kiállítással zárult.

Kerecsényi Zoltán,
a Pápai Pedagógus Művelődési Ház
Közhasznú Alapítvány kuratóriumi tagja,
intézményvezető

KÖZoktatás- menedzser

Online szolgáltatás

www.oktatas.complex.hu

Egyszerűen kezelhető szakmai portál

Szakmai, módszertani és gyakorlati anyagok:

- Teljes jogszabálygyűjtemény
- Ügymenet
- Iratminták
- Határozatok, szabályzatok
- Az oktatást és a kapcsolódó jogterületeket érintő jogesetek, BH-k, Alkotmánybírósági döntések
- Naptár a határidős feladatokkal
- Fogalomtár
- Kérdések és válaszok
- Kalkulátorok
- Ingyenes hírlevél
- Pályázatfigyelő
- Jó gyakorlat

Az éves előfizetés díja közoktatási intézmények számára:

15 000 Ft + 25% áfa (18 750 Ft)

Bővebb információ: (40) 464-565, info@complex.hu, www.complex.hu/oktatas

 Complex
Wolters Kluwer csoport

KEDVEZMÉNYES ÜDÜLÉS PSZ-TAGOKNAK

PSZ-üdülő – Balatonboglár (8630 Balatonboglár, Fiumei u. 16.)

Az üdülő igénybevételének időszaka: f szezón – június 16-tól augusztus 31-ig; el /utószezón – szeptember 1-jét 1 június 15-ig.

Étkezési lehetőségek: saját szervezésben, teakonyha, h t , a közeli étteremben kedvezményes el fizetés.

Az igénybevétel költségei: el - (VI. 15-ig) és utószezónban (IX. 1-jét 1) 3000 Ft/f /nap; f szezónban PSZ-tagoknak 3500 Ft/f /nap + idegenforgalmi adó. Üdülési csekket elfogadnak. A feltüntetett árak az ÁFA-t tartalmazzák. A szállásdíj teljes összegét és az idegenforgalmi adót (IFA) megérkezéskor a helyszínen, az üdülő vezetőjének kell megfizetni. (IFA 18 éves kortól: 340 Ft/fő/éj).

Jelentkezés: folyamatosan, PSZ Országos Iroda (1068 Budapest, Városligeti fasor 10. T.: 322-8453, e-mail: drhp@pedagogusok.hu). Jelentkezési lap letölthető a www.pedagogusok.hu honlapról. A vendégek elhelyezése: 10 db 3 ágyas, 6 db 4 ágyas szoba. Az üdülő összkomfortos, valamennyi egységhez önálló fürdő szoba és tévékészülék tartozik. Az üdülő közvetlenül a Balaton partján fekszik, saját strandja van.

PSZ-üdülő – Bükkszék (3335 Bükkszék, Vörösmarty u. 12.)

Az üdülő egész évben 5 darab négyf s apartmannal várja vendégeit. A szobákhoz fürdő szoba és tévékészülék is van. Jól felszerelt konyha várja a vendégeket. Étkezési lehet ségek: saját szervezésben, a közelben kedvezményes étkezési lehet ség van.

Az ár PSZ-tagoknak: **előszezonban** (VI. 15-ig) **2000 Ft/fő/nap**; **utószezónban** (IX. 1-jét 1) **2000 Ft/fő/nap**; **főszezónban** (VI. 16-tól VIII. 31-ig) **3000 Ft/fő/nap**; **fűtési szezonban** (X. 15-t 1 IV. 15-ig) **3500 Ft/fő/nap**. Szezónról függetlenül **napi 340 Ft/fő idegenforgalmi adót** kell fizetni. Üdülési csekket elfogadnak. A jelentkezés módja, lehet ségei: PSZ Országos Iroda (1068 Budapest, Városligeti fasor 10. T/F: 06-1-322-8453, 06-70-375-6331. E-mail: drhp@pedagogusok.hu)

PSZ-üdülő, Balatonföldvár

(HOTEL Família Kiss, 8630 Balatonföldvár, Báthory u. 40.)

Az üdülő igénybevételének időszaka: egész évben pihenésre és konferenciák rendezésére is alkalmas. F szezóni turnusok: 2011. június 1.–augusztus 31. Tanácskozások, konferenciák egész évben szervezhetők. Üdülési csekket elfogadnak.

Étkezési lehetőségek: félpanziós ellátás (svédasztalos reggeli és vacsora). Az igénybevétel költségei:

2011	1-2 éjszakai itt tartózkodás esetén +20% felár	1-2 éjszakai itt tartózkodás esetén +15% felár	1-2 éjszakai itt tartózkodás esetén +10% felár
PEDAGÓGUSOK RÉSZÉRE			
SZOBA 2 ágy +1 pótágy	4480	5270	6050
SZOBA 1 ágy +1 pótágy	6720	7840	8960
SZOBA 2 ágy +2 ágy 2 szobában	5160	6390	7620
+ kötelező félpanzió 2500 Ft/fő			
PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETÉNEK TAGJAI RÉSZÉRE			
SZOBA 2 ágy +1 pótágy	3590	4220	4840
SZOBA 1 ágy +1 pótágy	5380	6280	7170
SZOBA 2 ágy +2 ágy 2 szobában	4130	5110	6100
+ kötelező félpanzió 2500 Ft/fő			

Gyermekkedvezmények szállásra: csak pótágyon vagy 4 ágyas szobában, 1 feln tt után egy gyermeknek jár 0–8 éves korig 100% kedvezmény; 9–14 éves korig 50%; 15 éves kortól 30%. A jelentkezés módja, lehetőségei: 8630 Balatonföldvár, Báthory u. 40. Tel.: 06 (84) 322-322; fax: 84/ 323-190; e-mail: piknik@piknik.hu. Levelezési cím: Piknik Kft. 8600 Siófok, Honvéd u. 73. A PSZ-tagkártya száma szükséges! Az üdülő befogadóképessége, a vendégek elhelyezése: 2-4 ágyas szobák, összesen 130 fér hely. Felszereltsége, komfortozata: háromcsillagos szállodai min ség, valamennyi egységhez fürdő szoba és tv-készülék, lift. Szolgáltatások: parkolás a zárt udvarban, játszótér, napágyak naperny kkel, asztalitenisz, üt -, labda-, valamint kerékpárbérlési lehet ség. A pihenés, a szabadidő eltöltésének lehetőségei: **az üdülőhotel közvetlenül a balatonföldvári Keleti Strand mellett fekszik**, közel a K röshegyi pincékhez, a mé-nestelephez, a szántódi révhez. El - és utószezónban diákcsoportokat is fogadnak.

A PSZ Veszprém megyei üdülője Hévíz (8380 Hévíz, Jókai u. 12.)

Az üdülő a tófürdő közelében, csendes környezetben, de a városközpontban, a Carbona és az Európa Szálloda szomszédságában található. Az emeletes, tet tér-beépítéses épületben 4 db 2 ágyas, hideg/meleg vizes mosdókkal, televízióval, 2 db 2 ágyas manzárd, 1 db 3 ágyas manzárdszoba van. Jól felszerelt konyhával (mikrohullámú sütő, h t szekrények stb.), központi fűtéssel, zárt parkolóval rendelkezik. A zuhanyozók és WC-k szintenként (2-2) a folyosóról nyílnak, a szobák közelében. **Étteremtől való távolság:** 100 m; **bevásárlóközponttól való távolság:** 150 m; **tótól való távolság:** 300 m; **Balaton 7 km távolságra. Térítési díjak** (önellátással) **Üdülési csekket elfogadunk!**

A turnusok szerda 10 órától, kedd 10 óráig tartanak.	2011. III. 16.–2012. I. 3-ig	
	földszint, emelet Ft/f /éjszaka	manzárd Ft/f /éjszaka
Térítési díjak	2500 Ft	2000 Ft

Befizetés: a visszaigazólástól számított **10 napon belül. Idegenforgalmi adó:** a helyszínen fizetendő. **420 Ft/fő/éjszaka** 18 éves kortól. (Már nem mentes az üdülő helyi díj fizetés alól a 70 év feletti.)

Jelentkezni az alábbi címen lehet: Pedagógusok Szakszervezete Veszprém Megyei Képviselőtestület 8200 Veszprém, Budapest út 8. Telefon: 88/327-978. E-mail: pedszakszvp@invitel.hu.

Pomorje

(a Fekete-tenger partján, Burgasztól kb. 20 km-re)

Az üdülő igénybevételének időszaka: bármely id szakban, nincs kötött turnus. Étkezési lehetőségek: svédasztalos reggeli, ebéd-el fizetés, amelynek ára 3 euró (nem kötelező). Az igénybevétel költségei PSZ-tagoknak: VI. 1-jét 1 VIII. 31-ig: 25 euró/éjszaka, amely magában foglalja a svédasztalos reggelit. Gyermekkedvezmény: 12 év alatt 50%. Fizetés: euróban a helyszínen. Utazás egyéni szervezésben. Gyakori és olcsó repülőjegyek kaphatók. Burgaszig repülővel lehet utazni, onnan busz viszi a szállodába a vendégeket. (Budapest 1 Pomorje kb. 1200 km.) Lehetőleg délel tt folyamán kell érkezni. Orosz, német, angol nyelv használata hasznos. A jelentkezés módja, lehetőségei: 2009. május 30-ig, PSZ Országos Iroda, 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. T/F: 342-7766, e-mail: psz@pedagogusok.hu. A jelentkezési lap letölthető a www.pedagogusok.hu honlapról. Az igénylés **1 hónappal az indulás előtt** postán, faxon és e-mailen küldhető a PSZ Országos Irodájához. A vendégek elhelyezése: 2-3 f s szobákban. Az üdülő felszereltsége, komfortozata: **háromcsillagos szálloda, amely a Fekete-tenger egy kis szigetén fekszik. A pihenés eltöltésének lehetőségei:** uszoda, wellness, sárpakolás, ásványvízforrás.

ELHUNYT RANSCHBURG JENŐ

Szegényebbek lettünk, a világ sokkal, de sokkal szegényebb lett. Életének 76. évében meghalt *Ranschburg Jenő*. Finom ironiája, jóra buzdító bölcsessége és mindenén átsugárzó embersége mindannyiunknak hiányozni fog.

Budapesten született 1935. december 19-én. A Madách Imre Gimnáziumban érettségizett, 1961-ben fejezte be a Gyógypedagógiai Tanárképző F iskolát, majd 1964-ben az ELTE bölcsészkarának pszichológia–magyar szakát. 1961–1963 között elbb Velencén, majd Budapesten dolgozott gyógypedagógus tanárként. 1963–1965 között az MTA Pszichológiai Intézetének tudományos munkatársa volt. 1965–1977 között az ELTE BTK pszichológiai tanszékének adjunktusa, majd docense. 1977-től az MTA Pszichológiai Intézetének osztályvezetője volt 1997-ig.

F kutatói területe a fejlődéslektan, a szocializáció, a klinikai gyermeklélektan, a fejlődési pszichopatológia. Egyszer szakokkal tanított mindannyiunkat, szakmai tudását mindenki számára érthető módon adta át. Milliókat ültetett a tévé elé a Családi kör szakértőjeként. Aktív közéleti szerepet vállalt. Számátalan gyermek- és családpeszichológiai könyv szerzője, több neves díj

birtokosa volt. 2010-ben Hazám-díjjal tüntették ki. Korábban megkapta a Prima Primissima Díjat, a Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztjét, a Pro Scola Urbis díjat, az Ifjúsági díjat és Budapest díszpolgára volt. Tavaly átvehette a Radnóti Miklós Antirasszista Díjat is. Ez alkalmából a Pedagógusok Lapja 2010. áprilisi számában a következőket írta: „Nagy megtiszteltetés volt számomra, amikor ez év március 19-én a Parlamentben átvehettem a Radnóti Miklós Antirasszista Díjat. Úgy gondolom, azért, mert egész szakmai életemben segíteni próbáltam a családoknak és a hivatásos nevelőknek abban, hogy autonóm és megfontolt ítéletek alkotására képes embereket neveljenek. Olyanokat, akik saját, érett világgéppel rendelkeznek, cselekedeteikért vállalják a felelősséget, és abbéli örömeikben, hogy mások gondolkodnak helyettük, nem követik vakon a vezérüri által kijelölt utat. (...) Mint említettem, egész szakmai életemben arra törekedtem, hogy az elítéletes ember helyét a gondolkodó, autonóm személyiség vegye át. Az utóbbi idők mintha arra utalnának: ha a munka értékét a siker határozza meg, talán meg sem érdemeltem a Radnóti-díjat.”

A bizalom

Ranschburg Jenőtől könnyű volt tanulni. A számára is igen fontos emberi érzésről, a bizalomról sokszor tartott előadást. Az alábbiakban 2010 októberében egy workshopen elhangzott szavait ismerhetik meg olvasóink.

Minden emberben két ellentétes vágy születik, és ez a két ellentétes vágy végigkíséri az egész életét több-kevesebb intenzitással. Az egyik az, hogy olyan szeretnék lenni, mint a többiek, hogy szeressenek engem, és ennek érdekében képes vagyok arra, hogy bízzam másokban, beleolvadjak a közösségbe, átéljem a közösségi élményt. A másik viszont ennek éppen az ellenkezője, hogy más legyek, mint a többiek, hogy megmutathassam, hogy nem vagyok olyan. Okuljatok a példán – írta *Kosztolányi Dezső* –, ilyen az ember. Egyedüli példány, nincs hasonló több sehol, ez az egy van, én, és ezt meg szeretném mutatni. Ez utóbbit individualizációnak nevezzük.

A valóságban azonban akár az individualizáció, akár a szocializáció, hogy másokhoz hasonló szeretnék lenni, azonosulni a hozzám közel álló kortársaimmal és az idősebbekkel, mind a közösséggel függ össze, és mindkét eleme a bizalomhoz kapcsolódik. Közösség nélkül nem tudom megmutatni, hogy más vagyok, mint a többiek, mert közösséghez kell viszonyítanom magam. Egészséges, bizalommal teli közösségben ennek a bizonyítása általában a vetélkedés és az örömteli ismeretszerzés. Ha hiányzik a közösségtől ez a bizalom, akkor egész-

ségtelen versengéssé válik, és különféle javakra irányuló, kegyetlen törekvéssé. A háttérben nagyon-nagyon rosszindulatú érzelmek húzódnak meg, szorongás, stressz, nemegyszer gyűlölet, irigység.

Ha a közösség létezik, megkötődik, akkor ezek nincsenek. Az ember úgy tudja megmutatni saját magát, hogy ezzel nem bántja, nem sérti a közösséget és annak egyetlen tagját sem. Vagyis tulajdonképpen a bizalom minden közösségi élet alapvető kritériuma. A bizalom hiányában valódi közösségi élet nem is beszélhetünk. Ezért szoktam én mesélni a bizalom pszichológiai feltételeiről, arról, hogy milyen összetevőkből áll maga a bizalom.

Három ilyen nagyon fontos kritérium létezik. Az egyik az, hogy az egyén képes legyen bízni másokban. Ez egy nagyon sajátos emberi képesség, és megfigyelhetjük, hogy vannak emberek, akikből ez hiányzik. Az egész életük gyanakvással, morcos magányosságban telik. Az óvatosság – amit mindenkinek készséggel ajánlok – helyett állandó bizalmatlanság lengi be az életét, és az ajtaján és a lelkén is rezeszek vannak, amelyek elzárják a többiektől. Az ember, aki bízni tud, már valójában csecsemőkorban tanulni kezdi ezt az érzést. Mi a pszichológiában szibizalomnak nevezzük azt az első mozzanatot, amikor a néhány hónapos baba, aki sír, mert nagyon éhes, elhallgat abban a pillanatban, amikor meghallja az anyuka hangját. És csak akkor jelenik meg ez a szibizalom, ha azt tapasztalja, hogy fordulhat a világ felé, mert a világ válaszol. Az ilyen csecsemő-

korban az én tapasztalataim szerint, önbizalommal és mások felé is bizalommal telített gyerek válik, aki kreatívabb, határozottabb, magabiztosabb a többieknél. Ez egy rettenetesen fontos emberi érzés, ami 4-5-6 éves korban már kibomlik, és látszik, hogy bízik másokban, és bízik önmagában is, mert ez a két dolog elválaszthatatlan egymástól. Az az önbizalom, amelyiket a mások felé való bizalmatlanság kíséri, mindig hamis. Ott a bizonytalanság leplezése az, amelyik az önbizalom küllemében jelenik meg előttünk, megjárt önbizalom. Tanulni kell azt, hogy bízni kell másokban.

A másik kritériuma a bizalomnak az, hogy akárkiben nem bízhatunk, hogy bizonyos magatartásmintára van szükség ahhoz, hogy mások bízhatnak énbennem. A bizalom ugyanis kölcsönös emberi érzés, csak akkor megkötődik igazán a másokban vetett bizalom, ha mások jogosan bízhatnak énbennem. Ki kell alakulnia azoknak a karaktervonásoknak – én ezeket az ősi, régi szavakat hoznám vissza, hogy emberi tisztesség, becsület, megbízhatóság –, hogy tudom, az, akire támaszkodhatom, mert a viselkedésében, a gondolataiban, amit ígér, azt igyekszik következetesen betartani. Abban az esetben, ha képes vagyok másokban bízni, és képes vagyok elfogadtatni másokkal, hogy bennem bízhatnak, akkor alakul ki az a kölcsönös bizalom, ami minden emberi közösség alapfeltétele.

Van még egy harmadik kritérium. A harmadik kritérium az, hogy minden bizalom kockázat, a valódi bizalom kockázat.

Kaskötő István

AZ ELSŐ HÓDÍTÁS

Mikor az ember tizenhárom éves, elkerülhetetlen, hogy ne tegyen szert újabb és újabb felfedezésekre. Kés tavasszal történt, közel az iskolaév végéhez...

Volt nekünk egy számtan- és mértan tanárnk, Stampainé Füzesy Matild. Jól megtermett asszonyág volt, lehetett vagy ötvenéves. Sötétbarna hajában egy kétujnyi sz csík volt, szorosán hátrafésülve hordta, hátul ovális kontyba t zve két nagy, gyöngyház díszítés fés vel. Rendszerint finom, csíkos blúzt viselt, magasan gombolt gallérral. Fogadni mertem volna, hogy minden reggel frissen van vasalva, keményítve. Fél lábszárig ér , egyszín szövetszoknyát hordott, barnát vagy sötétkékét. Gyönyör , nagy mellei voltak, magasan, feszesen beszorítva valami középkori melltartóba – legalábbis azt gondoltam, míg az a bizonyos eset nem történt.

Itt kell megjegyezzem a fiatalabb olvasóknak, hogy abban az id ben ütni verni a diákokat nemcsak hogy meg volt engedve, de jóformán minden tanár el szeretettel zte az ipart. A brutalitás változatos formában volt jelen az osztályterekben. Krenkó pofozott, Sefcsik tanár úr nádpálcával ütötte a feneküket, Békés Gyula körmöst adott. Füzesy Matild barackot. Bal karral átkulcsolta a gyerek nyakát, magához szorította, hogy lélegzethez sem jutott a szerencsétlen, és a bütykös, csontos kezével olyan barackot nyomott a fejére, hogy majd belukadt.

De jó szagú volt.

Mármint Füzesy Matild. Akkor jegyeztem meg az egyik életre szóló felfedezést, hogy nemcsak „n szag” van, de bennem vagy vonzó, vagy taszító érzést vált ki lényegében ugyanaz az illat. Az illat, ami valami izgalmas keveréke az enyhe verejték és a test kipárolgásának és a mértékkel használt szépít szereknek. Ha viszont a parfüm elfedi a test természetes illatát, már engem nem érdekel. Asszonyillat. Mágnes okos és oktalan tettek. A f szeres Lászlónénak jó illata volt, Boros nénié is, de Sipos Jutkának, a szomszéd tizenhét éves lányának rossz szaga volt. Füzesy Matildnak jó illata volt. Valahányszor kihívott barackra, mélyet szívtam az illatából, amint szorosán a bal kebléhez szorította a fejemet. A pár pillanat élvezet kárpótolt a fájdalmas barackért. Egyszer úgy történt, hogy az orrom éppen a mellbimbó tájékára került, és éreztem, hogy ott van.

A bimbó.

Biztos voltam benne, hogy az, az.

Keményebb volt, mint a melle maga. Nem ment ki a fejemb l a felfedezés, másnapra aztán megszületett a nagy terv. Alig vártam a legközelebbi számtanórát, és direkt, hangosan súgtam Soós Misinek. Füzesy Matild lecsapott rám.

– Kasköt , te súgtál! Gyere ide! – Fenyegtet en állt a táblánál. Én vettem egy mély lélegzetet, és ahogy elkapta a nyakamat, úgy irányítottam a mozdulatot, hogy a szám a bimbó tájékára kerüljön. Ahogy a Jóságumatiild magához szorított, kiengedtem a tüd mb l az összes visszatartott leveg t, és nyitott szájjal ráfújtam ott, ahol a bimbót sejtettem. Vártam a barackot, és nem jött. A szorítása sem engedett, már kifogytam szuszából, jó lett volna leveg t venni, de Matild nem hagyott. Egy örökkévalóságnak t nt, míg egy enyhe érintést éreztem a fejem búbján, aztán kiszabadultam.

– Menj a helyedre, te csirkefogó – a hangja lágyabban csengett, vagy csak én hallottam a különbséget.

Egy fecske nem csinál tavaszt, gondoltam, és alig vártam az alkalomra, hogy megismételjem a trükköt. Nem váratott magára az alkalom. A következ órán, becsületszavamra, nem csináltam semmi rosszat. Szándékomban volt, hogy provokáljak, de nem került rá sor, mert a Jóságumatiild rám förmedt.

– Kasköt ! Hányszor mondtam már, hogy ne kalimpálgj a lábaddal. Gyere ide, fiam!

Abban a pillanatban az inamba szállt a bátorság, már-már ott tartottam, hogy feladom a kísérletet, mikor az ösztönöm vette át a dolgok intézését, és teleszívta a tüd met leveg vel. Jóságumatiild egy hivatásos szabadfogású birkózó mozdulattal kapta el a nyakamat, és rántott a keblére. Telitalálat. Kiengedtem a forró leveg t az utolsó cseppig. Hosszú szünet után elsült a barack a fejem felett a leveg ben, és egy legyintéssel elbocsátott a vérengz amazon.

– Menj a helyedre te csi... csi... csirkefogó – dadogta Füzesy Matild okleveles számtan- és mértan tanár , és hosszasan lapozott az osztálykönyvben. Én, a tizenhárom éves Casanova-tanonc vigyorogva vettem tudomásul a váratlan gy zelmet. Akkor nem tudtam, nem érthettem az eset jelent ségét, de tény az – ha mondjuk én húsz évvel vagyok öregebb, és a Jóságumatiild hússzal fiatalabb –, a következ lépés az ágyba vezetett volna. De hát így csak meg kellett elégednem a rendszeres „fenyítéssel”.

A másik jelent s felfedezés szintén ezzel az ügygel állt kapcsolatban. A fene megette, ha az ember – még ha gyerek is – nem dicsekedhet el az eredményeivel. Már vagy két hete tartott a „viszonyunk” Jóságumatiildal, nem tudtam magamban tartani a sikert, és elmondtam Nagy Jóskának. Nagy Jóska két évvel volt öregebb az osztály tagjainál, de nem azért, mert kés bb kezdett, hanem mert ismételt. Kétszer. Már eltanácsolták volna a polgáriból, de protekciója volt. Nagydarab kölyök volt, a BTK-ban bokszolt. Évekkel kés bb találkoztam vele a Margitszigeten, bárgyún mosolygott, és petúniákat meg nefelejcset palántált. Amint mondta, az els hivatásos mérk zésén, a tizedik menetben a bíró hagyta, hogy az ellenfele hülyére verje. Két hétig volt kómában, aztán, hogy vége lett a bokszolókarrierjének, elment kertésznek a f városhoz. Boldog volt.

Na igen, ott tartottam, hogy elmondtam Nagy Jóskának az én bimbómelegítési esetemet, és tiltakozásom ellenére Jóska is megpróbálta. Tanúja voltam a szomorú esetnek. Jóságumatiild el sem jutott a barackig, elpenderítette magától Jóskát, és rám kiáltott.

– Kasköt , te disznó! Gyere ide! – Még arra sem volt id m, hogy a dobogóra lépjek, két akkora pofont kevert le, hogy egy kocsisnak is dicséretére vált volna. Napokig zúgott a bal fülem. Az osztály némán nézte az egyoldalú mérk zést, és senki rajtam és Jóskán kívül nem tudta, hogy attól a naptól fogva miért váltotta fel a pofon a barackot.

Én egy életre szóló tanulságot vontam le – miszerint az egészségre káros, ha az ember n ügyekben elért sikereivel dicsekszik.

Kaskötő István 1929. július 29-én született Reformátuskovács házában. Színésznak készült, 1955-ben végezte el a Színház- és Filmművészeti Főiskola dramaturg szakát. 1956-ban került a békéscsabai Jókai Színházhoz. A forradalom leverése után családjával együtt Kanadába disszidált. Saját pénzből és adományokból alapította meg 2002-ben a Kaláka című folyóiratot, megszerezte az internetes jogokat www.kalaka.com. A lap célja nemcsak megismertetni a klasszikus magyar kultúrát szétszórtan élő hazánkfiával, hanem népszerűsíteni a mai kortárs irodalmat is.

HALÁSZ JUDIT: MINDEN TISZTELETEM A PEDAGÓGUSOKÉ!

Engedték, hogy azt csinálhassam, amit szeretek, amiben tehetséges voltam

Mindannyiunknak volt olyan tanítója, tanára, akinek arca talán már rég a múlt homályába veszett, de néhány szava, tette egy életre szóló iránytűt adott a kezünkbe tudásvágyból, emberiségből. Olyan ajándék volt ez, ami sokkal drágább annál, hogy értékét pénzben mérhetnénk, és amiért csak a köszönet lehet elég nagy fizetség. Ezért minden számunkban helyet adunk a visszaemlékezésnek. Áprilisi lapunkban *Halász Judit*, a Vígyszínház művésznője mesél azokról a pedagógusokról, akiktől ő azt a bizonyos iránytűt megkapta.

Két, számomra nagyon fontos emberre emlékezem. Az egyik az első osztályos tanító nénim volt. Mivel kilencéves koromban elköltöztünk, és én másik iskolába kerültem –, a nevére sem emlékeztem már. Szerencsére éppen tavaly, egy régi osztálytársammal, aki végigjárta nyolcadikig a zuglói Egressy úti általános iskolát, megsegítette az emlékezetemet. Erzsébet nénihez hívták – kezdte a történetet Halász Judit Kossuth-díjas, érdemes művésze, aki ezek mellett számtalan elismerés, köztük a Jászai Mari-díj, a Prima Primissima Díj, vagyis a Magyar Köztársaság tisztikeresztje polgári tagozatának tulajdonosa. – Akkoriban az első év végén, az utolsó tanítási napon behívták a szülőket, hogy a gyerekek megmutathassák nekik, mit tanultak. Mindenki olyan feladatot kapott, amiben a legjobb volt. Erzsébet néni két verset osztott ki, az egyiket *Almásiné Éva* kapta, akiből kiváló, Kossuth-díjas színésznő lett, a másikat én. Sikerünk volt. Attól kezdve mi lettünk az iskola versmondói minden ünnepélyen. Ez mindkettőnk életét meg-

határozta. Erzsébet néni figyelt ránk. Észre vette, ki miben tehetséges. Elindított minket „az” úton. Azután, hogy szüleimmel elköltöztünk Zuglóból Budára, az új helyen, a Németvölgyi úti általános iskolában az volt a legfontosabb gondom, hogy ott mikor veszik észre versmondó képességemet. Szerencsém volt. Nem kellett sokáig várnom. Ének- és magyartanárom is kiváló pedagógus volt. *Volly István* és *Gebhardt Júlia*.

A másik, az életemet meghatározó pedagógus a Szilágyi Erzsébet Gyakorló Gimnázium magyartanárnője, *Szilágyi Péterné Éva* néni volt. Olyan csodát tudott megvelni a tanítványjaival, hogy *József Attilát* – akiről akkor még általában csak azt tanították a diákoknak, hogy munkás költő volt, és a gyerekek vele kapcsolatban csak a büdös küblire emlékeztek – fél év alatt az osztály kedvenc költőjévé tette. Éva néni volt az első, aki olyan folyóiratot adott a kezünkbe, mint a *Nagyvilág*, amely szépirodalomból hozta nekünk Európát, és valóban a nagyvilágot. Amikor negyedikesek lettünk – bár a mi osztályunkat érettségig tanította – Szilágyi Péterné gimnáziumi tanfelügyelő lett.

A gimnáziumban minden századik magyar órát megünnepeltük nála. Ilyenkor verseteket, jeleneteket adtunk el, ez utóbbit például a Bánk bánból vagy a Figaró házasságából. Az osztályból hárman jelentkeztünk a Színművészeti Főiskolára, és azt kértük a főiskolától, hogy együtt felvételizzhassunk, mert közösen szeretnénk jeleneteket eladni. A Figaró házasságából és a Bánk bánból is készültünk.

Mikor behívtak bennünket, meglepően láttuk, hogy a felvételiztet *Sulyok*

Mária, Básti Lajos és *Várkonyi Zoltán* mellett ott ült Éva néni is, aki mint tanfelügyelő bekéredzkodott a felvételi vizsgára. Amikor Várkonyi Zoltán megkérdezte, ki tanította be nekünk a darabot, Éva néni fülig pirult. Végül is a három lányból én lettem egyedül színésznő. Lehet, hogy a tanárnő továbbra is követte a pályámat, de csak az érettségi találkozónkon láttam újra. Sokkal később tudtam meg, hogy volt az édesanyja annak a lánynak, akiről *Fejes Endre* Jó estét nyár, jó estét szerelem című darabjában is szó van, volt az, akit a magát görög diplomatának kiadó fiú meggyilkolt. Sajnos néhány éve nem sikerült megtalálnunk. Valószínűleg nincs már köztünk.

S hogy mi fogott meg ezekben a tanárokban? Az, hogy figyeltek ránk, segítettek megtalálni azt a hivatást-foglalkozást, amiben nem érezzük tehernek a munkát. Azért voltak kiváló pedagógusok, mert képesek voltak érdeklődésünket, kíváncsiságunkat felkelteni az iránt a tárgy iránt, amit tanítottak, mert nem sajnálták ránk az időt és a fáradságot, mert nem a munkájuk, hanem a hivatásuk volt a tanítás.

Szeretném elmondani, hogy minden tisztelem a pedagógusoké, mert tudom, milyen nehéz, embert próbáló a feladatuk. Mennyi munkával, fáradsággal, gondokkal jár, és milyen kevés az elismerés, a köszönet. De abban azért biztos vagyok, hogy padjaikból kikerül sok olyan gyerek, akik életük végéig a hála, a köszönet és a szeretet érzésével fognak emlékezni rájuk. A gyerekeknek pedig kívánok sok olyan tanárt, akikre ezekkel az érzésekkel gondolhatnak vissza – zárta emlékezését Halász Judit. *Millei Ilona*

Maradhat-e az elemi iskola a fővárosban tovább is csonka, azaz négy évfolyamú?

Megkaptam a Néptanoda című újság 1885. évi teljes kiadását könyvbe kötve egy nyugdíjas kollégától. Azt gondoltam, ez lesz az Országos Iroda székházában létesítendő pedagógusmúzeum első darabja. Azért, hogy lássuk, 1885 óta nem sok mindenben változtak a magyar oktatás gondjai, minden lapszámban idézünk a könyvből. Most a Néptanoda 1885. május 2-i számából.

A „Budapesti tanító-testület” igazgatótanácsa következő tetteket tette ki tárgyalásra a helyi köröknek, melyek azonban a vidéki egyesületekben is képeznének hálás témákat: 1) Maradhat-e az elemi iskola a fővárosban tovább is csonka, azaz négy évfolyamú? Min hátrányok származhatnak ebből? Mit kell tenni, hogy a hat éves tanfolyam minél előbb általánosan behozva legyen? Mely nagyobb iskoláknak állítandó föl az V. VI. osztály? 2) Czélszerű-e, hogy az egészségtan külön tantárgyul hozassék be az elemi iskolába? Nem elég-e, hogy ilyen anyagot nyújtsanak az olvasókönyvek és az egész népiskolai tananyag? 3) Nem volna-e czélszerű, hogy szükséges a polgári leány iskolákat évfolyamokká emelni? Ha igen, a jelenlegi négy osztályban érvényes tantárgyaknak és óraszámoknak hat évre való felosztásával-e, vagy

pedig új óraszámokkal és új tantárgyak felvételével? Ez utóbbi esetben mely új tantárgyak volnaendők? 4) Miként kellene a polgári iskolában a kézimunkának, rajz- és éneknek, és általában a művészeti tantárgyak tanításának nagyobb sikert biztosítani? 5) Hogy a képzőintézetet képesítésként (érettségi-) vizsgálatokon a vizsgálandók mind a 24 tantárgyról beszámoljanak, czélszerű-e, de kívánható és lehetséges is alig lehet. Nem volna-e czélszerű, ha a mellékebb tantárgyakból az osztályvizsgálatok eredményi vitetnék át az oklevélbe? Melyek volnaendők azok a fő tárgyak, melyek az érettségi (képesítésként) vizsgálatok anyagát képeznék? 6) Nem volna-e szükséges és czélszerű, hogy a képzőintézetek mellett egy osztott és egy osztatlan mintaiskola legyen?

